

Møteinnkalling 6/09

Møte: Råd for funksjonshemmede
Møtested: Akersbakken 27
Møtetid: mandag 17. august 2009 kl. 17.00
Sekretariat: 23 47 53 00

SAKSKART

Åpen halvtime
Godkjenning av innkalling
Godkjenning av sakskart
Informasjon
Eventuelt

Saker til behandling

Sak 26/09	RFF-protokoll juni 2009	ii
Sak 27/09	Informasjon om utvikling av kompetanseplan pleie og omsorgstjenesten	3
Sak 28/09	Grøntplan for Oslo kommunedelplan for den blågrønne strukturen i Oslos byggesone varsling av planforslag til offentlig ettersyn	6
Sak 29/09	Bydelens tilsynsutvalg for perioden 2008-2011 - orientering.....	55

Bydel St. Hanshaugen

leder

sekretær

Sak 26/09 RFF-protokoll juni 2009

Arkivsak: 200900516
Arkivkode: 00
Saksbehandler: Kristin Kaus

Saksgang	Møtedato	Saknr
Råd for funksjonshemmede	17.08.09	26/09

RFF-PROTOKOLL JUNI 2009

Protokoll 5/09

Møte: Råd for funksjonshemmede
Møtested: Akersbakken 27
Møtetid: tirsdag 09. juni 2009 kl. 17.00
Sekretariat: 23 47 53 00

Møteleder: Lars Poverud

Tilstede: Gudrun Jære Hoel,
Hanne Jernsetervangen

Forfall: Yina Chan,
Atle Ramsfjell-Kind

Som vara møte:

I tillegg møte:

Møtesekretær: Sven Bue Berger

Åpen halvtime: Ingen møte

Godkjenning av innkalling og sakskart: Godkjent. Rådet ber administrasjonen innkalle til riktig møtedag og tid.

Eventuelt: Intet

Sak 24 /09 RFF-protokoll mai 2009

Bydelsdirektørens forslag til vedtak

Godkjent

Votering:

Enstemmig

Vedtak:

Godkjent

Sak 25 /09 Forslag om utplassering av bysykler i Sentrum/bydel - Høring

Bydelsdirektørens forslag til vedtak

1. Bydelsutvalget viser til vedlagte vedtak av 31.03.2009, BUsak 43/09.
2. Bydelsutvalget mener det er viktig med etablering av flere bysykkelpunkter, men at det bør skje med et helhetlig fokus. Ordinære sykkelstativ må ikke fjernes og erstattes med bysykkelstativ for å oppnå dette målet. Eksisterende sykkelstativ for privatsykler må beholdes og utvides på linje med etablering av bysykkelordningen. Bydelsutvalget mener det er viktig å etablere kombiløsninger med både ordinære sykkelstativ og bysykkelstativ på samme sted.
3. Bydelsutvalget mener at en i større grad i sentrale sentrumsområder bør vurdere å etablere sykkelparkering under tak, i egne sykkelparkeringshus, eller også i forbindelse med de private bilparkeringshusene i sentrum. Dette kan være den løsningen som best sørger for en trygg og sikker sykkelparkering og som samtidig best ivaretar det estetiske uttrykk. Dagens avtale om reklame i forbindelse med stativene må da ivaretas på annen måte. Bydelsutvalget mener at en i forbindelse med den store utvidelsen av bysykkelordningen må vurdere en slik løsning.
4. Videre mener bydelsutvalget at det må vurderes å fjerne noen gateparkeringsplasser for bil og erstatte disse med bysykkelstativ og ordinære bysykkelstativ, noe som også foreslås av Syklistenes landsforbund. Det er generelt viktig at fortauene i sentrum ikke gjøres mindre fremkommelige, og en slik konvertering kan være en god løsning for å sikre dette.
5. Bydelsutvalget ber primært om at ovennevnte alternative løsninger for opparbeidelse av bysykkelstativer/sykkelstativer i sentrum vurderes. Sekundært anbefaler bydelsutvalget en opparbeidelse av bysykkelstativer i sentrum i tråd med vedlagte merknadsskjema.

Votering:

Enstemmig

Vedtak:

1. *Bydelsutvalget viser til vedlagte vedtak av 31.03.2009, BUsak 43/09.*
2. *Bydelsutvalget mener det er viktig med etablering av flere bysykkelpunkter, men at det bør skje med et helhetlig fokus. Ordinære sykkelstativ må ikke fjernes og erstattes med*

bysykelstativ for å oppnå dette målet. Eksisterende sykkelstativ for privatsykler må beholdes og utvides på linje med etablering av bysykkelordningen. Bydelsutvalget mener det er viktig å etablere kombiløsninger med både ordinære sykkelstativ og bysykelstativ på samme sted.

- 3. Bydelsutvalget mener at en i større grad i sentrale sentrumsområder bør vurdere å etablere sykkelparkering under tak, i egne sykkelparkeringshus, eller også i forbindelse med de private bilparkeringshusene i sentrum. Dette kan være den løsningen som best sørger for en trygg og sikker sykkelparkering og som samtidig best ivaretar det estetiske uttrykk. Dagens avtale om reklame i forbindelse med stativene må da ivaretas på annen måte. Bydelsutvalget mener at en i forbindelse med den store utvidelsen av bysykkelordningen må vurdere en slik løsning.*
- 4. Videre mener bydelsutvalget at det må vurderes å fjerne noen gateparkeringsplasser for bil og erstatte disse med bysykelstativ og ordinære bysykelstativ, noe som også foreslås av Syklistenes landsforbund. Det er generelt viktig at fortauene i sentrum ikke gjøres mindre fremkommelige, og en slik konvertering kan være en god løsning for å sikre dette.*
- 5. Bydelsutvalget ber primært om at ovennevnte alternative løsninger for opparbeidelse av bysykelstativer/sykkelstativer i sentrum vurderes. Sekundært anbefaler bydelsutvalget en opparbeidelse av bysykelstativer i sentrum i tråd med vedlagte merknadsskjema.*

Bydelsdirektørens forslag til vedtak
Godkjent

Sak 27/09 Informasjon om utvikling av kompetanseplan pleie og omsorgstjenesten

Arkivsak: 200900016

Arkivkode: 057.9

Saksbehandler: Hilde Lund

Saksgang	Møtedato	Saknr
Råd for funksjonshemmede	17.08.09	27/09
Helse- og sosialkomiteen	18.08.09	55/09
Eldrerådet	18.08.09	31/09
Bydelsutvalget	25.08.09	147/09

INFORMASJON OM UTVIKLING AV KOMPETANSEPLAN PLEIE OG OMSORGSTJENESTEN

Saksframstilling:

I Bystyremelding 1/2008 – Bystyremelding om fremtidens eldreomsorg – Bystyresak 341/08 har bystyret bedt byrådet om å medvirke til at Sykehjemsetaten og bydelene utarbeider kompetanseplaner i eldreomsorgen.

Noen punkter fra Bystyremelding 1/2008 – Bystyremelding om fremtidens eldreomsorg – Bystyresak 341/08:

For å utvikle eldreomsorgen i Oslo de nærmeste årene vil byrådet:

- fremme aktivitet og selvhjulpenhet
- bidra til at eldre kan bo hjemme så lenge de ønsker og kan
- forbedre tilbudet om varig tilrettelagte opphold ("Omsorg+)

For å styrke fremtidens pleie og omsorg er fire satsingsområder pekt ut som de viktigste:

- personelltilgang og kompetanse
- nye tekniske løsninger; muligheter for tjenestene
- smarthusteknologi og omgivelseskontroll
- samhandling med spesialisthelsetjenesten

Mulige utfordringer bydelen vil møte i pleie og omsorgstjenesten

- Tidligere utskrivningspraksis i sykehus og psykiatriske institusjoner
- Behovs vekst som følge av et økende antall blant de eldste eldre krever økt kapasitet og økt kompetanse på aldring
- Vekst i yngre brukergrupper med nedsatt funksjonsevne og et større spekter av helsemessige og sosiale problemer krever ny kompetanse og et helhetlig perspektiv på omsorgstjenestene
- Krav om høyskoleutdanning ved bruk av tvang (Lov om sosiale tjenester, kap. 4A) har medført prekær mangel på vernepleiere i bydelenes boliger.
- Selv om det ikke alltid er de med lengst utdanning som er de beste omsorgspersonene er det ingen motsetning mellom høy fagkompetanse og evne til å yte god og empatisk omsorg.

Utfordring med høy andel ufaglærte

Andelen årsverk i pleie og omsorgstjenestene med fagutdanning i Oslo kommune er 65% . På landsbasis er Oslo en av kommunene med laveste andelen faglærte i pleie og omsorgstjenestene. For å nå landsgjennomsnittet må andelen årsverk med fagutdanning økes med 6%, tilsvarende 600 årsverk for Oslo.

Spesielt har Oslo en lav andel med utdanning som hjelpepleier og annet på videregående skoles nivå. Oslo kommer bedre ut i sammenligningen når det gjelder sykepleiere og andre med fagutdanning på høyskole/universitetsnivå.

Frem til 2025 er det vekst i befolkningsgruppen 67-79 år. I 2008 var 9,4% i aldersgruppen 67-79 år tjenestemottagere. Dette vil gi behov for tjenester til 2000 flere personer i 2025. Fra 2025 starter eldrebølgen for gruppen 80+. Utviklingen i 90+ er usikker, men små endringer gir store utslag på tjenestebehovet.

Utvikling av kompetanseplan i pleie og omsorgstjenestene

Bydelene og sykehjemsetaten er oppfordret til å søke om midler knyttet til utvikling av kompetanseplaner. Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester har avsatt 2 millioner til fordeling til de 15 bydelene. Dette vil gi hver bydel rundt 0,2 millioner. Helse- og velferdsetaten skal fordele midlene etter søknad. Beløpet vil bli fordelt til bydelen 1. juli 2009. Bydelen sendte inne søknad om tilskudd til utvikling av kompetanseplan i pleie og omsorgstjenesten 10.06.2009.

Bydelens utvikling av kompetanseplan i pleie og omsorgstjenestene

I forbindelse bydelens utarbeidelse av kompetanseplaner i pleie og omsorgstjenesten vil det være svært aktuelt å kartlegge og lage en situasjonsbeskrivelse av:

- Språkkompetanse
- Hvilken fagkompetanse pleie- og omsorgspersonalet innehar
- Behov for videre- og etterutdanning

Behov for vurdering av analyse og statistikk

- Analysere utfordringer ut fra demografiske prognoser
- Hvilken kompetanse trenger bydelen for å møte innbyggernes behov for pleie- og omsorgstjenester ut fra demografisk analyse
- Føringer/intensjoner i Samhandlingsreformen sett i forhold til utfordringene bydelen står overfor når det gjelder overføring av oppgaver fra 2.linjen til 1.linjen.

Fremdriftsplan for utvikling av kompetanseplanen

- Prosjektperiode: medio august til 1.desember 2009.
- Prosjektleder engasjeres medio august.
- Forankring i bydelens styringsgruppe i juni 2009.
- Behandles i bydelsutvalget 25.august 2009.
- Oppstart prosjektgruppe medio august
- Kick off seminar og workshops for aktuelle tjenestesteder, primo september
- Midtveisevaluering og oppsummering av funn primo oktober
- Ferdig kompetanseplan og rapportering på tildelte midler 1.desember
- Avslutningsseminar med presentasjon av kompetanseplanen og videre arbeid

Struktur og innhold i planen

Planen vil inngå som en del av personalpolitisk strategi i bydelen. Den skal være nettbasert og enkel å finne frem i. Foreløpig disposisjon:

1. Ansvar og organisering
2. Styringsdokumenter
3. Kartlegging av kompetansebehov
4. Strategier, mål og tiltak (prioritering av områder)
5. Opplæringskalender
6. Utdanningsmuligheter i bydelen (sektoren)
7. Rekruttering

Mulig samarbeid med andre bydeler i Lovisenberg sykehussektor:

Bydelen vurderer å invitere andre bydeler til samarbeid om felles utvikling av personalet i pleie- og omsorgstjenestene.

Bydelsdirektørens forslag til vedtak:

1. Informasjon om utvikling av kompetanseplaner i pleie og omsorgstjenesten tas til orientering.
2. Utarbeidet kompetanseplan i pleie og omsorgstjenestene legges frem for bydelsutvalget når den er ferdigstilt.

Tone Frønes
bydelsdirektør

Sak 28/09 Grøntplan for Oslo kommunedelplan for den blågrønne strukturen i Oslos byggesone varsling av planforslag til offentlig ettersyn

Arkivsak: 200702718

Arkivkode: 511.2

Saksbehandler: Elin Løvseth

Saksgang	Møtedato	Saknr
Råd for funksjonshemmede	17.08.09	28/09
Eldrerådet	18.08.09	32/09
Ungdomsrådet	18.08.09	25/09
Oppvekst- og kulturkomiteen	19.08.09	45/09
Miljø- og byutviklingskomiteen	19.08.09	39/09
Bydelsutvalget	25.08.09	141/09

GRØNTPLAN FOR OSLO KOMMUNEDELPLAN FOR DEN BLÅGRØNNE STRUKTUREN I OSLOS BYGGESONE VARSLING AV PLANFORSLAG TIL OFFENTLIG ETTERSYN

Tidligere relevante vedtak i saken:

BUsak 02/06 Kommunedelplan for byutvikling og bevaring

BU sak 102/07 Kommuneplan 2008 - Oslo mot 2025

BUsak 122/07 Planforslag til kommunedelplan for torg- og møteplasser,.

BUsak 181/07 Prioritering av plasser for gjennomføring i en femårsperiode - torg og møteplasser

AUsak 2/08 Kommunedelplan for grønnstruktur i byggesonen - varsel om oppstart av planarbeid

Vedtak :

1. *Bydelsutvalget viser til bydelens uttalelser i forbindelse med offentlig høring av Kommunedelplan for byutvikling og bevaring, Kommuneplan 2008- Oslo mot 2025 og Kommunedelplan for torg og møteplasser. Bydelen er opptatt av at det i de ulike planer i for liten grad går frem hvordan planene skal avgrensnes mot hverandre. Særlig vil den kommende Grøntplanen ha mye felles med Kommunedelplan for torg og møteplasser, da det i stor grad ser ut til at planene vil omhandle mange av de samme parker og større friarealer.*

Bydelsutvalget uttalte derfor i sin høringsuttalelse til Kommunedelplan for torg og møteplasser at denne planen i større grad kunne ha omhandlet plasser og andre "harde" byrom, mens Grøntplanen kunne ta for seg byens grøntstruktur, da også med vektlegging av utvikling av møteplasser for befolkningen.

Bydelsutvalget mener videre at det er viktig at Kommunedelplan for byutvikling og bevaring på nytt vil legges ut til offentlig høring. Manglende konsekvensutredninger medførte at bydelen ikke i særlig grad kommenterte bydelsspesifikke detaljer i planen. Bydelsutvalget ser at også føringer i denne planen og i Kommuneplan 2008, vil være av stor betydning for Grøntplanen.

Bydelsutvalget mener at alle de ovennevnte planer innvirker på hverandre, og at en samordning av planene må gjennomføres før planene sendes til politisk behandling.

2. *Bydelsutvalget ser at det nå gjennomføres grøntregistreringer med beskrivelser av bruk, vedlikeholds- og investeringsbehov også for de områder som forvaltes av bydelen.*

Bydelen har i 4 år forvaltet de fleste av grøntområdene i bydelen, uten å få tilført noen midler til investeringer på anleggene. Det har i denne perioden ikke vært avsatt noen sentrale midler til rehabilitering og utvikling av parker og andre grøntområder i bydelene.

Parker og andre grøntområder i bydelen er en viktig ressurs for friluftslivet for bymennesker. Bruken av disse områdene har økt sterkt i de senere år, noe som medfører et større behov for vedlikehold, rehabilitering og tilrettelegging for et annet opphold i parkene nå enn tidligere.

Bydelsutvalget mener derfor det er viktig at det sammen med en ny revidert Grøntplan følger midler til både rehabilitering og utvikling på de anleggene som forvaltes av bydelen/e.

3. *Bydel St. Hanshaugen utarbeidet i 2000 et grønt bydelskart for bydelen.*

Bydelskartet vil kunne gi viktig kunnskap om tilgjengelige grøntarealer i bydelen ved revisjonen av Grøntplanen.

Sammendrag:

Grøntplanen er en kommunedelplan etter plan- og bygningsloven, som omhandler grønnstrukturen

innenfor Oslos byggesone. Hensikten med planen er å bevare og videreutvikle byens grønnstruktur innenfor byggesonen i en situasjon med sterk befolkningsvekst og fortetting. Det formelle planforslaget består av tre overordnede mål, fem planstrategier, plankart i fire deler

(indre Oslo, ytre by vest, øst og sør) samt bestemmelser og retningslinjer knytter til plankartet. Grøntplanen sikrer en struktur av parker, natur- og friområder innenfor byggesonen. Både områder

som allerede har planmessig sikring og nye områder som foreslås sikret inngår i planen. Planen fastlegger også det overordnede turveinettet i Oslo, og den sikrer eksisterende åpne strekninger av bekker, elver, vann, dammer og tjern i byggesonen. I tillegg angis forslag til gjenåpning av enkelte lukkede elvestrekninger og sidebekker.

Saksframstilling:

For inngående beskrivelser av bakgrunn for planen, planens hensikt og mål, planens virkeområde og oppbygging, evaluering av Grøntplan for Oslo 1993, medvirkning, status og utfordringer vises til planen sidene 7-47.

Bakgrunn

Oslos nærhet til Marka og fjorden gir store muligheter for bynære naturopplevelser. Samtidig består Oslos særpreg i stor grad av grønt og vegetasjon inne i selve byveven. Disse større og mindre grøntområdene, grøntdragene og innslaget av trær og vegetasjon langs veier, gater og byrom har stor visuell, rekreativ, økologisk og kulturhistorisk betydning. Sterk befolkningsvekst

og fortetting i byggesonen medfører økt utbyggingspress på grønnstrukturen.

Befolkningsveksten

medfører også at grøntområdene benyttes av flere mennesker og belastningen på områdene øker. Når byen fortettes og utvikles er det derfor viktig med en overordnet plan som behandler grønnstrukturen innenfor byggesonen som en helhet, som sikrer at eksisterende verdifulle grøntområder for landskap, rekreasjon og økologi bevares, og som også sikrer at det etableres nye grøntområder der det er behov. Siden gjeldende Grøntplan ble utarbeidet i 1993 har det blant annet blitt større fokus på blågrønn struktur og gjenåpning av vassdrag, biologisk mangfold, tilgjengelighet til og langs strandsonen og tilpasning til forventede klimaendringer. Oslo må ha en Grøntplan som er oppdatert med hensyn til denne utviklingen.

Planens virkeområde og oppbygging

Plandokumentet, sammen plankart i fire deler, utgjør Plan- og bygningsetatens forslag til høringsutkast for revidert Grøntplan for Oslo – Kommunedelplan for den blågrønne strukturen i Oslos byggesone. I tillegg til planen er det utarbeidet følgende utfyllende vedlegg:

Vedlegg 1: Evaluering av gjeldende Grøntplan

Vedlegg 2: Forhåndsuttalelser

Vedlegg 3: Registrering av grøntområder i Oslos byggesone med bydelsvis oppsummering

Vedlegg 4: Metode for dekningsanalyse

Vedlegg 5: Grønnstrukturens betydning for lokalklima og luftkvalitet

Vedlegg 6: Lukkede vassdrag i Oslo aktuelle for gjenåpning

Vedlegg 7: Detaljert avgrensning av områder hvor gjeldende planer erstattes

Kart og planrapport med beskrivelse av planforslaget, inkludert forslag til bestemmelser og retningslinjer, følger som vedlegg men kan også ses på <http://www.pbe.oslo.kommune.no>.

Det samme gjelder vedleggene over.

Planforslaget er utarbeidet i nært samarbeid med Friluftsetaten og Vann- og avløpsetaten, med medvirkning fra andre berørte etater, bydeler, instanser og interesseorganisasjoner.

Planen forutsettes vedtatt av bystyret etter offentlig ettersyn og bemerkninger fra dem som har interesser knyttet til planforslaget.

Forslag til mål og planstrategier

Hensikten med planen er å bevare og videreutvikle byens grønnstruktur innenfor byggesonen i en situasjon med sterk befolkningsvekst og fortetting. Planen skal bidra til å fremme en bærekraftig byutvikling i tråd med overordnede statlige føringer. Følgende overordnede mål ligger til grunn for planens forslag til strategier, plankart, bestemmelser og retningslinjer:

Mål 1: Planen skal bidra til å bevare og styrke Oslos særpreg som den blågrønne byen mellom åsene og fjorden.

Mål 2: Planen skal bidra til å dekke befolkningens behov for grønne rekreasjonsområder innenfor byggesonen.

Mål 3: Planen skal bidra til en byutvikling i tråd med byøkologiske prinsipper.

Følgende fem planstrategier anses som nødvendig for å oppnå de overordnede målene:

Strategi 1. SAMMENHENG: Sikre et sammenhengende grønt nettverk

Strategi 2. DEKNING: Sikre god dekning av grøntområder

Strategi 3. VARIASJON: Tilrettelegge for et variert tilbud av ulike typer grøntområder

Strategi 4. BLÅGRØNN STRUKTUR: Videreutvikle den blågrønne strukturen

Strategi 5. KLIMA: Utnytte grønnstrukturen for å oppnå bedre lokalklima, lokal luftkvalitet og

naturlig vannbalanse

Strategi 1. SAMMENHENG: Sikre et sammenhengende grønt nettverk

Et sammenhengende grønt nettverk av allment tilgjengelige grøntområder og turdrag i byggesonen

er verdifullt både fra en rekreasjonsmessig og en økologisk synsvinkel. I forhold til rekreasjon er et sammenhengende nettverk av allment tilgjengelige grøntområder, hvor det er mulig å gå eller sykle i et grønt miljø til og mellom ulike områder en attraktiv kvalitet. For økologien i byen vil et grønt nettverk dessuten bidra til å sikre gode livs- og spredningsmuligheter for planter og dyr.

Det viktigste tiltaket for å oppnå et sammenhengende grønt nettverk i byggesonen er å sikre og videreutvikle det overordnede turveinettet. For å etablere dette nettet er det viktig å sikre manglende turveilenker planmessig, fjerne barrierer ved å etablere trafikksikre kryssinger samt

etablere nye turveier i områder hvor dette mangler. Det siste kan mange steder, spesielt i Indre by, være vanskelig å få til på grunn av eksisterende bebyggelsesstruktur og arealknapphet. Her må det derfor vurderes andre tiltak for å skape grønne forbindelser, for eksempel beplantning langs gater og gang- og sykkelveier.

Strategi 2. DEKNING: Sikre god dekning av grøntområder

Gode rekreasjonsmuligheter bør sikres gjennom en god dekning av parker innenfor byggesonen.

Det vil si at parkene er lokalisert og fordelt slik at alle innbyggere har akseptabel avstand til parker

av ulik størrelse/type (i planen jf. kap. 3.3.2). Forholdet mellom tilgjengelig grøntareal og befolknings-mengden lokalt er også av betydning for dekningen. For plante- og dyrelivet er det av stor betydning at avstanden mellom grøntområdene ikke er for stor, uavhengig av om områdene er

allment tilgjengelige eller ikke. Dette er spesielt viktig i en by der grøntområdene er relativt små

og ikke kan fungere som selvstendige leveområder for de fleste arter. At byggesonen jevnt over er godt dekket med grøntområder er også viktig for oppfattelsen av Oslo som en blågrønn by.

I dekningsanalysen er det vist hvilke deler av byggesonen som har et mangelfullt tilbud av parker

(mangelområder). For å oppnå en tilfredsstillende dekning av parker i hele byggesonen, er det i dette planarbeidet prioritert å videreutvikle grønnstrukturen innenfor eller i tilknytning til disse mangelområdene. I planarbeidet er det lagt hovedvekt på planmessig sikring av eksisterende

grøntområder. Der det ikke finnes grøntområder fra før, eller der eksisterende grøntområder ikke er egnet, foreslås det retningslinjer som ivaretar at det etableres nye parker når det eventuelt skjer byutvikling innenfor mangelområdet.

Videreutvikling av grønnstrukturen i forhold til rekreasjon gir som oftest en økologisk og en landskapsmessig gevinst. Det er ikke gjort noe eget arbeid på dette.

Strategi 3. VARIASJON: Tilrettelegge for et variert tilbud av ulike typer grøntområder

For at innbyggernes behov for grøntområder skal tilfredsstilles er det nødvendig med et bredt og variert tilbud av ulike typer grøntområder i byggesonen. Et bredt og variert tilbud betyr at grøntområdene gir mulighet for ulik bruk (hvile, lek, ballspill med mer), er ulike i naturinnhold og grad av opparbeiding, og at de har ulikt særpreg eller kvaliteter som er med på å bidra til variasjon i grønnstrukturen. Grøntområder som har en lesbar tidsdybde, der historien bakover i tid og ulike tidsperioder kan avleses, er en ekstra kvalitet ved et område. Slike områder er derfor

spesielt viktig å bevare.

Planforslaget skiller ikke mellom de allment tilgjengelige grøntområdenes ulike bruk. Det er ikke gjort konkrete analyser av bruken, men dekningen av ulike størrelseskategorier parker er belyst i egne analyser. I en overordnet sammenheng indikerer størrelsen noe om potensialet for bruk. I motsetning til forrige grøntplan har det også vært fokusert på sikring av små grøntområder av lokal betydning.

Ved å sikre en tilfredsstillende dekning av parker i ulik størrelse innenfor byggesonen tilrettelegger dette for at grønnstrukturen kan inneholde varierte og ulike bruksmuligheter.

I planen har det ikke vært anledning til å vurdere grøntområdenes innhold i forhold til vegetasjon

og biotopmangfold. Hvordan dette er fordelt i byggesonen og hvor stor grad av variasjon i vegetasjonsinnhold og biotopmangfold som finnes, mangler det derfor kunnskap om. Bevaring

av verdifulle grøntområder og områder med viktige naturverdier vil imidlertid bidra til at mangfoldet opprettholdes. Om det er behov for en videreutvikling av biotopmangfoldet innenfor byggesonen, for eksempel ved å bygge opp mer variert og flersjiktet vegetasjon innenfor eksisterende grøntområder, tar ikke denne planen stilling til (jf. forslag til oppfølging i planens kap. 6).

Strategi 4. BLÅGRØNN STRUKTUR: Videreutvikle den blågrønne strukturen

En viktig del av Oslos særpreget er, i tillegg til nærheten til Marka og fjorden, elvene som renner gjennom byggesonen. Disse åtte elvene danner i dag delvis sammenhengende blågrønne korridorer mellom Marka og fjorden. Korridorene utgjør verdifulle årer for ferdsel, opphold og naturopplevelse samtidig som de inneholder stort biologisk mangfold og er sentrale overordnede landskapselementer. Lokalklimatisk har de stor betydning som ventilasjonskanaler i byggesonen.

En utfordring er at disse blågrønne korridorene i dag er brutt på flere steder ved at elvene er lagt i rør og/eller at bebyggelse/ infrastruktur hindrer en sammenhengende korridor. Videreutviklingen av Oslos blågrønne struktur bør bygge opp under Oslos naturgitte betingelser

og særpreget. Det vil i første rekke si å videreutvikle de åtte elvene fra Marka til fjorden samt sjøfronten som de viktigste blågrønne korridorene i byggesonen.

Som et langsiktig mål bør alle åtte elver gjenåpnes på hele strekningen fra Marka til fjorden og det bør utvikles sammenhengende turvei langs disse elvestrekningene. Sammen med etablering av en sammenhengende turvei/kyststi langs sjøfronten vil dette kunne utgjøre ”stamturveinettet”

i byggesonen. Sidebekker som ligger i overordnet viktige grøntkorridorer eller har potensial til å danne framtidige blågrønne korridorer, bør også gjenåpnes.

Strategi 5. KLIMA: Utnytte grønnstrukturen for å oppnå bedre lokalklima, lokal luftkvalitet og

naturlig vannbalanse

Grønnstrukturen utgjør en ressurs for lokale vann-, luft- og materialkretsløp og spiller derfor en viktig rolle for en langsiktig og bærekraftig byutvikling (jf. planens kap. 3.4). I en tid hvor det er forventet økte nedbørsmengder og et varmere klima i vår del av verden, vil bruk av vegetasjon og grønne områder som virkemiddel for å oppnå bedre lokalklima, lokal luftkvalitet og vannbalanse bli enda viktigere.

En strategi for å oppnå et mer optimalt vannkretsløp i byggesonen er at overvann fra tak, veier og gater håndteres lokalt og på en måte som bidrar til å opprettholde den naturlige vannbalansen.

Vegetasjonens betydning som renser og filtrerer av forurenset luft bør utnyttes langs større kommunikasjonsårer og i utsatte områder for å bidra til bedre luftkvalitet i byggesonen.

Grøntområder som er svært viktige for lokalklima, enten ved at de utgjør verdifulle ventilasjonskanaler, frisklufttilførselsområder, vindbeskyttende områder eller har flere av funksjonene, bør bevares og styrkes.

Planen har tre hovedelementer

Planen sikrer en struktur av parker, natur- og friområder innenfor byggesonen. Denne strukturen

omfatter grøntområder av ulik størrelse og type, med ulik grad av opparbeiding og allmenn tilgjengelighet. Både områder som allerede har planmessig sikring og nye områder som foreslås sikret inngår i planen. Planen innebærer at allerede planmessig sikrede grøntområder innenfor byggesonen opprettholdes. I tillegg foreslås 70 ”nye” park, natur- og friområder sikret i planen. For disse områdene blir gjeldende reguleringsplan eller kommunedelplan erstattet av denne

planen. I tillegg vises områder som blir planmessig sikret i annen plan, disse er unntatt fra juridisk virkning. Planen gir retningslinjer for å sikre at det etableres grønnstruktur i områder med behov for park på henholdsvis minimum 1 og 5 dekar. Det er også foreslått bestemmelser som trer inn ved eventuelle forslag til omdisponering av park, natur- og friområder.

Planen fastlegger det overordnede turveinettet i Oslo. Det foreslås at eksisterende turveinett suppleres til et sammenhengende nett ved at manglende lenker sikres planmessig. Det er gitt bestemmelser og retningslinjer for eksisterende og nye turdrag, og hva som tillates av tiltak inntil turdragene. I turveinettet inngår også andre viktige gangforbindelser. Dette er strekninger som er viktig for sammenhengen i turveinettet og disse har fått retningslinjer som bidrar til at forbindelsene får en grønn og trygg utforming. Planen peker ut 50 kryssningspunkter, hvor turveinettet krysser en større kjørevei, jernbane eller T-bane. På disse stedene er det behov for tiltak for å gi en tydelig og trafikksikker utforming av kryssingen, slik at det oppnås et sammenhengende turveinett.

Planen sikrer eksisterende åpne strekninger av bekker, elver, vann, dammer og tjern i byggesonen

og byggefrie belter langs disse. I tillegg angis forslag til gjenåpning av utpekte lukkede elvestrekninger og sidebekker. Det foreslås retningslinjer for å sikre at gjenåpnede bekker og elver får høy kvalitet. Det legges til rette for at utforming og løsning for gjenåpnet vassdrag må vurderes i forhold til omgivelsene.

Kolonihager og gravlunder

Planen fastlegger eksisterende gravlunder og kolonihager innenfor byggesonen med juridisk bindende arealbruk, med tilhørende bestemmelser og retningslinjer. Planen behandler kun gravlunder og kolonihager i forhold til sin rolle som del av grønnstrukturen i byggesonen. Det er foreslått bestemmelser og retningslinjer for å opprettholde områdene som viktige deler av grønnstrukturen.

Beskrivelse av planforslaget - Parker, natur- og friområder

Grøntplanen sikrer en struktur av parker, natur- og friområder innenfor byggesonen. Denne strukturen omfatter grøntområder av ulik størrelse og type, med ulik grad av opparbeiding og allmenn tilgjengelighet (jf. planens kap. 3.1.3). De aller fleste av disse områdene eksisterer i dag og de fleste av dem er planmessig sikret som grøntområde fra før. Planen innebærer at allerede planmessig sikrede grøntområder innenfor byggesonen opprettholdes. I tillegg foreslås 69 "nye"

park, natur- og friområder sikret i planen.

Parker, natur- og friområder er foreslått med juridisk bindende arealbruk med tilhørende bestemmelser og retningslinjer. Det foreslås bestemmelser for å bevare eksisterende landskapsformer og naturvegetasjon innenfor områdene. Det foreslås retningslinjer som skal sikre at det tas hensyn, og at konsekvenser vurderes, ved planer og tiltak inntil områdene. For områder

som er registrert i Byantikvarens Gule liste foreslås det en bestemmelse som sikrer at bevaringshensyn ivaretas ved tiltak i områdene.

I Bydel Sentrum foreslås eksisterende planmessig sikrede parker opprettholdt, men det er ikke gjennomført dekningsanalyse og vurdert behov for eventuelle nye parker her.

Allerede planmessig sikrede parker, natur- og friområder

For allerede planmessig sikrede parker, natur- og friområder (angitt som "eksisterende" på plankartet) foreslås gjeldende reguleringsplan opprettholdt. For disse kommer Grøntplanens bestemmelser og retningslinjer i tillegg til gjeldende reguleringsplan.

Enkelte av områdene har i dag en bruk som ikke er i tråd med reguleringen til grøntområde (jf. Planens kap. 3.3.1). I hovedsak er det ønskelig å opprettholde dagens regulering, men enkelte områder bør reguleres i tråd med faktisk bruk. Hvilke områder dette gjelder er det ikke tatt

stilling til i planarbeidet. Som en oppfølging til planen foreslås disse områdene gjennomgått for å vurdere om de bør omreguleres i tråd med faktisk bruk eller om reguleringen bør opprettholdes (se planens kap. 6).

Forslag til ny planmessig sikring av parker, natur- og friområder

Parker, natur- og friområder angitt som "framtidig" på plankartet omfatter i hovedsak eksisterende grøntområder som ønskes opprettholdt, men som i dag ikke er planmessig sikret som grøntområde.

Dette kan være områder som er uregulert eller regulert til ulike typer byggeformål, men som aldri er blitt bebyggt. For nye park, natur- og friområder som foreslås sikret blir gjeldende reguleringsplan eller kommunedelplan erstattet av denne planen.

I Bydel St. Hanshaugen foreslås et område vest for Vestre Aker kirke omregulert fra spesialområde gravlund til park, natur- og friområde. Bydelen har inneværende år behandlet sak om varsel om omregulering til formål barnehage på dette arealet.

Bydelen uttalte seg positiv til omregulering til barnehage, men også at en måtte vurdere andre tomter i området, f.eks Blindernveien 6, ved innkjøringen til NRK. Denne saken har nå stoppet opp.

Utover dette er det ikke foreslått nye arealer til park-friområder i bydelen.

I planarbeidet er det fokusert på å sikre strategisk viktige grøntområder som har betydning for en større sammenheng. Med dette menes manglende lenker i turveinettet, områder med naturverdier av nasjonal verdi, ubebygde arealer langs vassdrag, landskapsmessig viktige områder

og områder med særlig lokalklimatisk betydning. I tillegg prioriteres det å sikre enkeltstående grøntområder i områder hvor tilbudet av parker er mangelfullt og det er behov for suppleringer. Utgangspunktet for vurderingen har vært registrerte allment tilgjengelige grøntområder. Der det er hensiktsmessig i forhold til andre planmessige vurderinger, er disse foreslått sikret i planen. Av kapasitetshensyn har det vært nødvendig å gjøre en prioritering av hvilke områder som vurderes. I hele byggesonen har det vært prioritert å sikre parker over 5 dekar der dette ikke er sikret innenfor 500 meter gangavstand. I indre deler av byen har i tillegg grøntområder ned til 1 dekar blitt vurdert der disse vil forbedre tilbudet av små parker innenfor 250 meter gangavstand. Begrunnelsen for dette er at det er mer begrenset tilgang på ubebygde arealer og høyere utbyggingspress i indre deler av byen enn i byggesonen forøvrig. Grøntområder som ut fra overnevnte prinsipper ikke er vurdert, anbefales gjennomgått i et oppfølgende planarbeid med sikte på å regulere de mest verdifulle til friområde eller annet "grønt" reguleringsformål (se planens kap. 6). Det er ikke gjort en systematisk gjennomgang av andre arealer som kan være aktuelle å omdisponere til park. Der det foreslås sikring av helt nye parker er det på bakgrunn av

innspill i forhåndsuttalelsene.

Totalt foreslås 940 dekar nye områder juridisk sikret som park, natur- og friområde (inkl. 45 dekar som båndlegges). Av dette eies 73 % av kommunen, 2 % av kommunale foretak, 7 % av staten og 18 % av private. De privateide områdene har hovedsakelig eldre reguleringsplaner eller

er uregulert. Halvparten av de private områdene er regulert til fellesområde, 6 % er regulert til næring, 15 % er regulert til bolig, og 25 % er uregulert.

For 26 nye park, natur- og friområder (totalt 1071 dekar) som inngår i pågående reguleringsplaner

er avgrensningen vist på plankartet, men unntatt juridisk virkning. I tillegg er to nye parker vist med prinsipplassering og krav til minimumsstørrelse. Disse ligger i områder hvor det pågår eller

kan forventes å bli satt i gang planlegging, og hvor det er naturlig at detaljert lokalisering og

avgrensning av parken fastsettes i de respektive planer. Fremtidige park, natur- og friområder som ligger innenfor planavgrensningen til kommunedelplan for Alna miljøpark, kommunedelplan for Lysaker- og Sørkedalsvassdraget, reguleringsplan for Bygdøy og Fjordbyen er også vist som områder unntatt juridisk virkning på plankartet.

Ett område mellom Østre Aker vei og E6, sør for Tangerudkrysset, foreslås båndlagt for regulering til friområde. Området omfatter et større uregulert privateid areal (gnr.102 bnr. 945 og 984) på 42 dekar, i tillegg til to mindre, tilstøtende kommunale eiendommer (gnr. 102 bnr.48 og 63) på 4 dekar. En hensiktsmessig avgrensning av arealbruksformålet og vurdering av nødvendige tiltak mot støy- og luftforurensning fra tilstøtende veier, anses best løst i en reguleringsplan.

Områder med behov for ny park

Mangelområdene (jf. planens kapittel 3.3.2) er delvis tatt inn i plankartet som områder med behov for park. Mangelområdene er gjennomgått maskinelt, slik at svært små mangelområder er fjernet.

I tillegg er de blitt korrigert manuelt etter en konkret vurdering av ulike typer områder. Det anses

ikke som hensiktsmessig å vise mangelområder i ferdigutviklede boligområder med store fellesområder, innenfor Alnabruterminalen og havneterminalområdet, i Sentrum, i Bjørvika og i områder som ligger helt inntil marka. Områder angitt på plankartet er således mindre omfattende

enn mangelområdene fra dekningsanalysene.

Plankartet angir områder i byggesonen med behov for mellomstore parker innenfor 500 meter gangavstand og områder i indre by med behov for små parker innenfor 250 meter gangavstand, etter planmessig sikring av foreslåtte parker. Det knyttes retningslinjer til disse områdene for å fremme etablering av parker ved større utbygging. I tillegg legges det føringer for utvikling av

kommunale eiendommer innenfor områdene, der disse gjennom utvikling til parker kan bidra til å tilfredsstille behovet.

Det er ikke angitt områder med behov for små parker (innenfor 250 meter gangavstand) utenfor indre by, siden det i ytre by generelt er større tilgang på fellesområder og private hager; arealer som i mange tilfeller i stor grad har samme bruk/representerer samme tilbud som små parker. I utvelgelsen av områder med behov for ny park er det ikke tatt hensyn til befolkningstetthet, men i retningslinjene er det krav om en vurdering av parkens bruksintensitet og befolkningstettheten i området. Det vil bli arbeidet videre med å klarlegge forholdet mellom befolkningstetthet (belastningen på grøntområder) og tilgjengelig parkarealer (størrelse og avstand) med tanke på fastsetting av normer som bidrar til jevnere fordeling av grøntområder pr innbygger i ulike deler av byen.

Indre by har dårligst tilgang på grøntområder. Sentrumsbydelene har samtidig også flere parker som tiltrekker seg brukere fra hele byen. Bydel St. Hanshaugen har lavest andel grøntområder i Oslo pr. innbygger med 13 m² pr. person, 10 dersom en ser bort ifra planmessig sikrede områder med annen bruk. Områder med særlig liten tilgang på grøntområder er markert på plankartet med gråfarget stripefelt. 93.6% av de reg. grøntområdene i bydelen er planmessig sikret. Av dette er 28.4% registrert som områder med annen bruk. De største områdene her er Geitmyra skolehage, Egebergsløkka parselhager og Gamle Aker kirke med tilhørende gravlund. Områdene oppfattes som grøntområder, men med en begrenset opplevelse av allmennhetens tilgjengelighet.

Flere av grøntområdene som er registrert uten planmessig sikring, er senere gitt sikring mot utbygging og for allmenn tilgjengelighet i Kommunedelplan for torg og møteplasser, vedtatt av bystyret 22.4.2009.

90,3 % av de registrerte grøntområdene i bydelen eies av kommunen. Privateid areal utgjør 3,1 % mens Staten eier 6,6% av grøntområdene i bydelen.

Erstatningsareal

Grøntplanen har som utgangspunkt at parker, natur- og friområder ikke skal omdisponeres til andre formål. I en by med sterk vekst, konsentrert utbyggingsmønster og skiftende arealbehov er det imidlertid realistisk å tro at det kan bli fremmet planforslag i strid med dette. For å sikre at eventuelle omdisponeringer blir erstattet, spesielt når det gjelder arealer som er viktige for barn og unges lek og rekreasjon, har regjeringen vedtatt rikspolitiske retningslinjer for barn og unge. I planen tas det sikte på å følge opp de rikspolitiske retningslinjene med utfyllende bestemmelser om omdisponering av park, natur- og friområder. Det stilles krav til dokumentasjon

og konsekvensvurdering i forbindelse med forslag til omdisponering av park, natur- og friområder. Ved forslag til omdisponering av fellesarealer for lek og områder som er regulert til boligformål er det den rikspolitiske retningslinjen som gjelder.

I områder med behov for nye parker vil det ikke være godt nok å erstatte et eventuelt omdisponert

park, natur- og friområde, men det forutsettes en tilførsel på grøntareal. Planen foreslår egne retningslinjer for omdisponering av park, natur- og friområder i disse områdene.

I planbestemmelsene stilles krav til erstatningsarealets kvalitet, lokalisering og egnethet, og krav om oppfølging i form av samtidig planmessig sikring av arealet.

Støy og stille områder

Kommunens utpekte ”stille områder”, slik de framkommer i Handlingsplan mot støy i Oslo 2008-2013, vises på kart 4.2 i planen. Avgrensningen av områdene forventes gjennomgått og detaljert våren 2009.

For å sikre at støynivået i de stille områdene hensyntas, foreslås en retningslinje som skal ivareta

at intensjonene i Handlingsplanen og Miljøverndepartementets retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging, T-1442, legges til grunn ved forslag om nye eller utvidelser av eksisterende støykilder.

Overordnet turveinett

Prinsippet om et sammenhengende grønt nettverk er lagt til grunn for planens forslag til bevaring

og videreutvikling av turveinettet. Revidert nett bygger på det overordnede turveinettet fra Grøntplanen i 1993, med noen mindre justeringer. Det er lagt opp til at nye turdrag (se definisjon

kap. 1.6) holdes atskilt fra traséene for hovedsykkelveinettet. Enkelte traséer er i dag sammenfallende. Det har ikke vært anledning til å gjennomgå disse med tanke på å finne alternative løsninger.

I planen er det skilt mellom eksisterende turdrag (i betydning planmessig sikret), framtidige turdrag med kjent trasé, framtidige turdrag med prinsipptrasé og viktige gangforbindelser. I tillegg angis krysningspunkter som bør sikres. (se planens kart 4.3)

I planen foreslås 19 manglende lenker (5 løpekm) i det etablerte turveinettet planmessig sikret som turdrag. Seks lenker (1 løpekm) vises som framtidige turdrag på plankartet, men den planmessige sikringen avklares i andre planer. I tillegg suppleres det eksisterende turveinettet med

ni nye, lengre traséer (23 løpekm). Av disse avklares én av traséene (3 løpekm) i en annen plan.

På plankartet er det markert 14 områder der det skal etableres turdrag i framtida, men der endelig trasé ikke er avklart. Det er foreslått retningslinjer som skal bidra til at det sikres turdrag ved byutvikling i disse områdene. 14 nye viktige gangforbindelser foreslås for å sikre forbindelse mellom turdragene. For øvrig er nettet av turveier og andre viktige gangforbindelser i hovedtrekk som i Grøntplanen fra 1993.

Samlet lengde av planlagte og eksisterende turdrag og andre viktige gangforbindelser utgjør 365 km, hvorav 235 km går gjennom planmessig sikrede turdrag. Det presiseres at ikke alle lenkene i turveinettet er opparbeidet.

Turdrag

Det er stor variasjon i hva som er mulig å få til av bredder på turdragene i ulike deler av byen. I henhold til DN Håndbok 23:2003 sikrer en bredde på 30 meter et godt fungerende turdrag som er tydelig lesbart, grønt og gir en opplevelse av å være skjermet fra tilliggende bygg og anlegg. Bredden gir gode muligheter for en bevisst utforming av turdraget og landskapstilpasning av turveien. Bredden sikrer mulighet for etablering og bevaring av ønsket vegetasjon og en bevisst terrengforming. I turdrag som er smalere enn 30 meter gir bredden i mindre grad mulighet for egendefinering av turdraget. Opplevelsen av smale turdrag vil være avhengig av utforming av tilliggende soner; om det er private hager/utearealer med mye grønt eller om det er bygninger helt inntil, om avgrensningen mellom privat og offentlig er tydelig eller om turdraget oppleves udefinert og/eller privatisert. Turdraget kan fungere godt dersom avgrensningen er tydelig, og det går et entydig opplevelsesmessig skille mellom private og offentlige arealer.

Det foreslås en hensynssone på 20 meter fra turdrag hvor alle tiltak skal vurderes opp i mot hvilke

konsekvenser tiltaket vil kunne ha for turdragets opplevelsese- og naturkvaliteter (se planens figur 4.2).

Det stilles dokumentasjonskrav for alle tiltak i denne sonen. For turdrag smalere enn 30 meter, som er mer sårbare for tiltak langs turdraget, er det foreslått en retningslinje om "byggefritt område" innenfor en sone på 10 meter fra turdraget. Tidligere vedtatte reguleringsplaner vil fortsatt gjelde, men retningslinjen gir signaler om at sonene bør beholdes byggefrie. For nye turdrag stilles det i retningslinjene krav om en minimumsbredde på 30 meter.

Andre viktige gangforbindelser

Det er ønskelig å sikre og utvikle viktige gangforbindelser mellom turdrag, og mellom turdrag og andre sentrale deler av Oslos blågrønne struktur. Viktige gangforbindelser omfatter forbindelser i områder der omgivelsene ikke muliggjør etablering av et turdrag (det vil si under 5 meters bredde), men der det likevel anses hensiktsmessig å vise en trasé på plankartet.

Viktige gangforbindelser bidrar til å opprettholde en sammenheng / kontinuitet i turveinettet. Forbindelsene følger vanligvis smett eller fortau langs veier, gater og jernbanelinjer. Der det er mulig å velge ulike gangforbindelser, er de mest trafikksikre, støyfrie og "grønne" forbindelsene valgt. Det er lagt opp til retningslinjer som bidrar til en "grønn" og trygg utforming i

forlengelsen av turdragene.

Krysningspunkter

Krysningspunkter defineres der turdraget møter en større kjørevei, jernbane eller T-bane. For veier er det tatt utgangspunkt i veier med ÅDT over ca. 6000 kjt/døgn. Det er nødvendig å sikre dette punktet planmessig for å tydeliggjøre behov for en ny og bedre løsning med hensyn til ønsket om sammenhengende turdrag. Punktene er markert på plankartet og det er knyttet

retningslinjer til dem. Det har blitt lagt vekt på at turdragene skal synliggjøres og gis prioritet. Kun ved kryssing av hovedtrafikkårene og baner vil det i praksis være aktuelt å vurdere planskilte løsninger. For andre veier anses det som mest aktuelt med kryssing i plan. Hensikten er å unngå at brukere av turdragene må gå omveier. Underganger oppleves dessuten ofte som utrygge, og både over- og underganger gir utfordringer knyttet til universell utforming.

Eksisterende vassdrag

I planforslaget legges det til rette for å åpne strekninger av elver, bekker, vann, dammer og tjern skal bevares. Det foreslås å differensiere på krav til byggefrie belter langs vassdrag i tråd med forslag til Byøkologisk program 2008 - 2024. Begrunnelsen for dette er at det anses som noe urimelig med et like strengt krav til byggefritt belte langs de minste bekkene som de største elvene. På bakgrunn av dette foreslås det retningslinjer som skal sikre at det etableres et byggefritt belte på hver side av alle vassdrag på minimum 20 meter langs alle hovedløp og 12 meter langs alle sidebekker. Det er lagt opp til at karakteren i de enkelte områdene skal vektlegges i vurderingen av omsøkte tiltak og nye planer, og at områdene så langt mulig skal være tilgjengelige for allmennheten. Innenfor det byggefrie beltet bør det også sikres nødvendig areal for kantvegetasjon.

Gjenåpning av vassdrag

I forbindelse med planarbeidet er det laget en utredning om hvilke deler av Oslos vassdrag innenfor byggesonen som kan være aktuelle å gjenåpne. Utredningen har tatt for seg alle hovedvassdragene i byggesonen med unntak av Alna og Lysakervassdraget som er gjenstand for egne kommunedelplaner.

I utredningen har hovedvassdragenes hovedløp blitt tillagt større betydning enn sidebekkene og de har derfor fått andre utvelgelseskriterier. Bakgrunnen for at en tillegger gjenåpning av hovedløpene ekstra betydning, er at det vil skape sammenhengende blågrønne korridorer som kan binde Marka sammen med fjorden. Langs alle hovedløpene ønskes det en gjenåpning på alt som er lukket, så langt det er mulig i forhold til eksisterende situasjon og potensial for framtidige endringer i bebyggelses- og infrastruktur.

Gjenåpning av sidebekker vil kunne berike og utdype de blågrønne korridorene som hovedløpene

utgjør. I mange tilfeller kan de mindre bekkene binde grøntområder sammen eller bidra til å øke verdien i et grøntområde. Utvelgelsen av hvilke sidebekker som er aktuelle å gjenåpne er gjennomført etter følgende kriterier:

- at sidebekken har en betydning for den overordnede allment tilgjengelige grønnstrukturen
- at sidebekken er aktuell å gjenåpne i forhold til eksisterende ledningsnett og vannføring
- at det vurderes som teknisk mulig å gjenåpne sidebekken i forhold til omgivelsene den ligger i

På bakgrunn av overnevnte kriterier vurderes 15 lukkede sidebekker og strekninger langs hovedløpene som aktuelle for gjenåpning, og foreslås gjenåpnet i planen. I tillegg er det tilknyttet

retningslinjer for å sikre gjenåpning av ti sidebekker til Alna som er vurdert i arbeidet med kommunedelplan for Alna Miljøpark. Aktuelle lukkede bekker innenfor Gjersrud - Stensrud området bør vurderes gjenåpnet i forbindelse med planlegging av området.

Det er foreslått retningslinjer for å sikre at gjenåpnede bekker og elver får høy kvalitet. Det legges

til rette for at utforming og løsning for gjenåpnet vassdrag må vurderes i forhold til omgivelsene.

På plankartet er det også vist lukkede strekninger langs vassdrag som er sikret eller vil bli sikret i

annet planarbeid. Det er ikke gitt retningslinjer for disse da gjenåpning og behov for sikring av

ubebygde arealer langs vassdragene ivaretas i de respektive planer.

Hensynssoner rundt elveløp og dammer

Områdene langs elvene er i likhet med turdragene viktige for naturopplevelser og for å skape sammenhengende grønne nettverk. Elvedragene har særlige landskapsmessige og økologiske verdier og det foreslås derfor en hensynssone på 100 meter langs hovedvassdragenes hovedløp, med retningslinjer for å sikre landskapsverdier, økologiske og opplevelsesmessige verdier. Det foreslås også lagt en 100 meters hensynssone rundt dammer registrert i kommunens naturdatabase for å sikre habitatet for rødlistede amfibiearter.

Gravlunder

Planen sikrer at alle etablerte gravlunder innenfor byggesonen blir opprettholdt og videreutviklet

som viktige grøntområder med stille parkpreg. Dagens regulerte gravlundsareal foreslås i hovedsak opprettholdt. *Et unntak er regulert gravlundsareal ved Vestre Aker kirke der det foreslås å sikre arealet som park, natur- og friområde i planen. Bakgrunnen for dette er at Gravferdsetaten har stilt området til disposisjon for annen bruk da det ikke er egnet til gravlund.* Tre opparbeidede

gravlunder (Vestre gravlund, del av Ris urnelund og Gamle Aker gravlund) er ikke regulert til grav- og urnelund. Disse foreslås sikret som grav- og urnelund i planen.

På Voksen er det identifisert mulige interessekonflikter mellom gravlund og natur- og rekreasjonsverdier.

På Klemetsrud kan grunnforholdene gjøre framtidig gravlund vanskelig. Disse temaene behandles ikke i foreliggende plan. Dersom gravlundsareal skal omdisponeres må dette behandles i egne planer. Det er foreslått en bestemmelse om at omregulering til grønnstruktur skal prioriteres høyt, dersom gravlundsareal skal omdisponeres.

Det foreslås ingen nye gravlunder. Behovet for eventuelle nye gravlunder forutsettes behandlet i egen plan.

For å sikre gravlundene som grøntområder med stille preg foreslås det en bestemmelse om at anbefalte støygrenser for utendørs oppholdsareal i retningslinje T-1442 eller senere retningslinje

som erstatter denne, skal gjelde.

Kolonihager

Alle kolonihagene er planmessig sikret med formål byggeområde - kolonihage. Planen legger opp til at gjeldende regulering opprettholdes, og at områdene bevares som viktige grøntområder og kulturminner. Det er foreslått en bestemmelse om at kolonihageområdene bør være tilgjengelige for allmenn gjennomgang.

Landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF-område)

Ett område, gnr. 94 bnr. 211 og 101, Hagaløkka 8, foreslås avsatt som landbruks-, natur- og friluftsområde (se planens kart 4.1). Området er i dag regulert til bolig og ligger inntil en fjellskrent som inngår i Marka. I henhold til rapport fra NGI av 23.01.2009 er området rasutsatt. Det framgår av rapporten at det er behov for omfattende sikringstiltak på eiendommene for at de skal kunne bebygges, og den nordligste delen ligger innenfor faregrensen for steinsprang. På grunn av rasfaren foreslås en bestemmelse som fastsetter at området ikke kan bebygges. Gjeldende reguleringsplaner til boligformål for disse to eiendommene erstattes av denne planen.

Ivaretagelse av blågrønne verdier i hele byggesonen

Trær og vegetasjon

Trær og vegetasjon har en viktig betydning i byen, ikke minst for oppfattelsen av Oslo som en grønn by. Ved fortetting i byggeområdene, spesielt i småhusområdene, bør trær og annen verdifull

vegetasjon i størst mulig grad bevares. Det foreslås en generell bestemmelse som stiller krav til bevaring og dokumentasjon av konsekvenser for vegetasjon ved tiltak innenfor disse områdene. I tillegg til private eiendommer, har kommunen også en utfordring med bevaring av trær på sine egne eiendommer. For kommunale eiendommer er det derfor foreslått retningslinjer

som sikrer gjenplantning av trær når eksisterende trær må felles.

Langs kommunikasjonsårene har trær og vegetasjon ikke bare visuell betydning, men kan også ha en luftrensende og lokalklimatisk funksjon. Her ønskes alléer og store enkeltrær bevart, men det er også behov for videreutvikling og nyplantning. Enkelte utvalgte gater og veier, angitt som viktige kommunikasjonsårer på plankartet, foreslås etablert med allébeplantning. Dette gjelder alle europa- og riksveiene, ringveiene og strøgsgatene i Indre by samt Uelands gate .

Ved

gjennomføring av tiltak langs disse veiene og gatene skal det plantes allétrær. For veinettet for øvrig ønskes vegetasjon benyttet som estetisk og forurensningsdempende element.

Tunnelåpninger er spesielt luftforurensningsutsatte områder og for disse foreslås det retningslinjer

for å sikre at det etableres vegetasjon som buffer mot forurensning.

Plan- og bygningsloven er ikke alene nok til å sikre bevaring av trær. Plan- og bygningsetaten har allerede igangsatt et arbeid for å se på bruken av juridiske verktøy og erfaringer fra andre byer og land samt juridiske muligheter i den nye plan- og bygningsloven. Etaten er også i ferd med å gå igjennom interne rutiner for sikring av trær i forbindelse med løpende plan- og byggesaksbehandling.

I tillegg foreslås det at Friluftsetaten får ansvar for å organisere et arbeid for forvaltning av trær på kommunale områder.

Landskap

I planen er det foreslått en generell bestemmelse for å sikre at landskapsverdier hensyntas ved tiltak og utbygging i byggesonen. Det innebærer blant annet at landskapshensyn kommer inn som et tema tidlig i plan- og byggesaker og at det ved større tiltak utarbeides egen landskapsanalyse.

I tillegg er landskapsmessige viktige grøntområder ivaretatt i planen – dels ved forslag til planmessig sikring av konkrete områder og dels ved opprettholdelse av eksisterende sikring.

Områder med viktige naturverdier

For områder som er registrert i kommunens naturdatabase er det foreslått egne bestemmelser som stiller krav til bevaring og dokumentasjon. Grad av restriksjoner som skal legges på tiltak i disse områdene er differensiert etter hvilken verdistatus områdene har i naturdatabasen (nasjonal, regional eller lokal verdi).

Lokalklima og lokal luftkvalitet

Revidert plan fokuserer i større grad enn 1993-planen på grønnstrukturens betydning for lokalklima og lokal luftkvalitet. Grøntområder og vassdrag som har en svært viktig lokalklimatisk og luftkvalitetsmessig betydning sikres gjennom planen. I tillegg foreslås det generelle bestemmelser for å ivareta lokalklimatiske forhold ved fortetting i byggesonen. Dette innebærer blant annet at ny bebyggelse lokaliseres, orienteres og utformes slik at luftens egenventilering opprettholdes og at det etableres nye grøntområder i lokalklimatisk utsatte områder. Det foreslås

også en bestemmelse som stiller krav om at det skal utarbeides egen analyse av lokalklima og

luftkvalitet ved større utbyggings- og infrastrukturprosjekter.

Overvann

Vannets naturlige kretsløp må ivaretas for å imøtekomme utfordringene knyttet til den blågrønne strukturen i framtiden. Innføring av tiltak som lokal overvannshåndtering er med på å fordrøye nedbør som igjen kan redusere oversvømmelse. Åpne overvannsløsninger bidrar også til at overflatevannet ledes tilbake i grunnen eller vassdrag slik at den naturlige vannbalansen opprettholdes. Dette er viktig med tanke på å oppnå tilfredsstillende vannføring i vassdrag og sidebekker som skal gjenåpnes. På bakgrunn av dette er det foreslått en generell bestemmelse om at lokal overvannshåndtering skal legges til grunn ved alle utbyggingstiltak i byggesonen.

Vegetasjonsrikt utbyggingsområde

Det er gitt en egen retningslinje for Gjersrud - Stensrud området. Intensjonen er å bidra til at prinsipper som legges til grunn i Grøntplanen også legges til grunn i det videre planarbeidet for området. Dokumentasjonskrav for eksisterende vegetasjon og naturverdier er tatt inn i retningslinjene.

Forslag til bestemmelser og retningslinjer

Bestemmelser

§ 1 Avgrensning

Planområdet omfatter hele byggesonen som vist på plankart datert 19.05.2009.

§ 2 Planens rettsvirkning

Plankartet og tilhørende bestemmelser er juridisk bindende og gjelder som tillegg til tidligere vedtatte kommunedelplaner og reguleringsplaner. Ved eventuell motstrid går denne planen foran tidligere vedtatte planer.

Grøntplanen erstatter tidligere vedtatte planer, herunder Grøntplanen av 15.12.1993 og andre planer i de tilfeller som følger av liste i vedlegg 1 til planen. Der områder også omfattes av kommunedelplan for torg og møteplasser vil denne planen fortsatt gjelde.

Til bestemmelsene er det knyttet retningslinjer for tiltak i og inntil områder særskilt avmerket på plankartet, samt ved andre tiltak i byggesonen.

§ 3 Generelle bestemmelser for hele byggesonen

§ 3.1 Landskap

Landskaphensyn skal inngå som tema i tidlig fase av plan- og byggesaksprosesser. Ved større tiltak som berører karakteristiske landskapstrekk skal landskapsmessige konsekvenser alltid beskrives og vurderes. Behovet for utarbeiding av egen landskapsanalyse skal vurderes. Det skal redegjøres for eventuelle avbøtende tiltak.

§ 3.2 Områder med viktige naturverdier

I områder hvor det er registrert naturverdier med nasjonal verdi i kommunens naturdatabase tillates ikke tiltak som kan forringe naturverdiene.

I områder hvor det er registrert naturverdier med regional verdi i kommunens naturdatabase skal det foreligge en klar overvekt av grunner for å tillate inngrep som kan forringe naturverdiene.

Naturverdiene skal være grundig utredet og vurdert før tiltak eventuelt tillates. Dersom tiltak likevel iverksettes skal de som hovedregel underordnes naturverdiene. Det skal også gjennomføres

avbøtende tiltak for å forebygge skade av tiltaket.

I områder hvor det er registrert naturverdier med lokal verdi i kommunens naturdatabase skal man søke å unngå inngrep som kan forringe naturverdiene. Naturverdiene skal være grundig utredet og vurdert før tiltak eventuelt tillates. Tiltak skal avveies i forhold til naturverdiene. Avbøting av skade og ulempe for naturverdiene skal vurderes.

§ 3.3 Lokalklima og lokal luftkvalitet

Utbyggingsprosjekter skal tilrettelegge for byens egenventilering gitt av terrengfall og elvedrag.

Det skal ikke legges bygninger på tvers av elveløp eller terrenginnsnevninger langs elve- og daldrag.

For større utbyggings- og infrastrukturprosjekter skal det sammen med reguleringsplan utarbeides

en analyse av lokalklima og lokal luftkvalitet. Analysen skal dokumentere hvordan grønnstruktur skal benyttes som leskjerm mot vind og forurensing.

Ved større utbyggingstiltak i dalbunnszoner skal det etableres grøntområder som filtrerer avgasser og virker temperaturutjevner uten at de forhindrer kaldluftdrenasje (som ofte inneholder forurensning). Eksisterende grønne kiler fra åssidene og ned mot dalbunnen bør bevares og forsterkes.

§ 3.4 Trær og vegetasjon

Trær i byggeområder

Ved tiltak skal det dokumenteres at store trær og annen verdifull vegetasjon i størst mulig grad bevares og gis gode vekstforhold, og at det avsettes tilstrekkelig plass til rotsystem og krone. Som del av utomhusplanen skal det utarbeides en marksikringsplan som viser tiltak for sikring av verdifull vegetasjon i bygge- og anleggsperioden.

For mindre tiltak som ikke endrer utomhusarealet kan kommunen forenkle kravet til dokumentasjon.

Trær langs kommunikasjonsårer

Tiltak langs viktige kommunikasjonsårer, angitt på plankartet, skal opparbeides med allétrær.

§ 3.5 Utbygging av ny infrastruktur

Ved tiltak for infrastruktur som krysser eller berører turdrag, elv, bekk eller annen grønnstruktur

skal konsekvenser for natur- og rekreasjon dokumenteres. Veier, baner, kabeltraséer, rørsystem m.v. som krysser eller berører vassdrag og friområder skal lokaliseres og utformes slik at den økologiske sammenhengen langs vassdraget opprettholdes og styrkes.

§ 3.6 Overvann

Lokal overvannshåndtering skal legges til grunn ved detaljutforming og prosjektering av alle tiltak. Det skal redegjøres for alt overvann, både takvann, overflatevann og drensvann, ved søknad

om tillatelse etter plan- og bygningsloven. System for håndtering av overvann bør utnyttes som opplevelses- og estetisk element i grønnstrukturen.

§ 4 Park, natur- og friområde

§ 4.1 Landskaps- og naturkvaliteter

I park, natur- og friområder kan det ikke oppføres bygg eller anlegg eller gjøres terrenginngrep eller andre tiltak som vanskeliggjør området bruk som park, natur- og friområde. Ved tiltak skal eksisterende landskapsformer og naturlig vegetasjon i størst mulig grad bevares. I områder hvor det er lite naturlig vegetasjon skal det vurderes om naturvegetasjon kan gjenskapes. Ved arbeider i slike områder skal det benyttes rene masser uten fremmede arter.

§ 4.2 Kulturminner

For områder som er registrert i Byantikvarens Gule liste over verneverdige bygg og anlegg, skal

tilrettelegging for ferdsel og opphold ivareta viktige bevaringshensyn. Tiltak på disse områdene skal forelegges Byantikvaren for uttalelse før vedtak.

§ 4.3 Omdisponering av park, natur- og friområder

Ved forslag til omdisponering av parker, natur- og friområder skal områdets betydning for grønnstrukturen og konsekvenser av foreslått omdisponering dokumenteres. Dokumentasjonen skal inneholde beskrivelse av området når det gjelder:

- forholdet til overordnede og lokale landskapstrekk
- forholdet til viktige naturverdier og vassdrag
- områdets bruk og bruksverdi
- sammenheng med overordnet turveinnett, større naturområder og øvrige deler av grønnstrukturen

i nærområdet

Forslagets konsekvenser i forhold til punktene over må dokumenteres. Det kreves særskilt dokumentasjon av forhold omtalt i Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge.

Avbøtende tiltak for omdisponeringen, herunder sikring av erstatningsareal, skal inngå.

Analyse

som viser samlet parkstørrelse, tilgangen til parker, parkenes bruksintensitet og forholdet mellom

dette og lokalbefolkningens sammensetning og størrelse skal framgå. Fullverdig erstatningsareal

skal sikres i samme reguleringsplan. Med fullverdig erstatningsareal menes at:

- arealet skal ha en trafikktrygg atkomst, lokalisering og størrelse som kan betjene planlagt prosjekt og nærområde.
- arealet skal ha minst tilsvarende kvalitet som arealet som ønskes omdisponert. Kvalitet skal vurderes i forhold til tilgjengelighet, bruksmuligheter, støy, terreng mm. jf. R.2.2.

I reguleringsplanen skal det gis rekkefølgebestemmelser som sikrer opparbeidelse av erstatningsarealet selv om arealet ligger utenfor planområdet.

§ 5 Grav- og urnelund

Etablerte grav- og urnelunder skal opprettholdes og videreutvikles i sin rolle som viktige grøntområder med stille parkpreg.

Dersom områder avsatt til grav- og urnelund vurderes omdisponert skal omregulering til grønnstruktur ha høy prioritet.

Den til enhver tid gjeldende Retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442) eller senere retningslinje som erstatter denne skal gjelde for grav- og urnelunder.

§ 6 Kolonihager

Eksisterende kolonihager skal bevares som viktige grøntområder og kulturminner. Områdene skal i størst mulig grad være allment tilgjengelige for gjennomgang.

§ 7 Turdrag

Turdragene skal gi varierte opplevelser med grønne omgivelser og lav trafikkmengde. Det skal legges særlig vekt på trafiksikkerhetstiltak i krysningspunkter mot trafikkerte veier/ gater og banespor.

Etablering av turvei eller andre opparbeidings- og tilretteleggingstiltak i turdragene, skal underordne seg landskapet og området naturverdier.

§ 8 Landbruks- natur- og friluftområde

Området tillates ikke bebygd.

Retningslinjer

R 1 Felles retningslinjer for hele byggesonen

R 1.1 Trær og vegetasjon

Trær i byggeområder

For hvert tre som felles på kommunal grunn bør det gjenplantes minst ett nytt tre. Dersom ikke gjenplantning er mulig på opprinnelig voksested, bør gjenplantning gjøres et annet sted i byggesonen. Trær som er syke eller skadet kan felles. Trær som felles bør erstattes med nye trær som må gis gode vekstforhold.

Trær langs kommunikasjonsårer

Alléer og store enkeltrær langs gater og veier bør bevares. Ved omlegging eller utvidelse skal konsekvenser for eksisterende vegetasjon og trær langs den aktuelle strekningen dokumenteres. Tidligere alléer eller enkeltrær bør gjenplantes og gis gode vekstforhold.

Ved tiltak som medfører omlegging eller etablering av større kommunikasjonsårer skal det utarbeides analyser av omkringliggende landskap og eksisterende vegetasjon. Vegetasjon som foreslås fjernet, bevart og nyplantet skal avmerkes og dokumenteres i marksikringsplan.

Vegetasjon bør benyttes som estetisk og forurensningsdempende element ved utbygging av kommunikasjonsnettet.

Vegetasjon bør etableres i flere sjikt for å dempe forurensning og skjerme bakenforliggende områder. Antatt filtreringseffekt og konsekvenser knyttet til vind i det aktuelle området skal dokumenteres ved søknad om tillatelse.

Ved utforming av alle typer trafikkanlegg (rundkjøringer etc.) bør muligheter for bruk av permeable flater og vegetasjon vurderes og dokumenteres i overvannshåndteringsplan.

Ved tunnelåpninger

Tunnelprosjekter bør planlegges med beplantning ved tunnelåpningene som buffer mellom tunnel og byggeområder der det er mulig. Det skal vurderes om forurensningen kan håndteres på stedet ved hjelp av vegetasjon og vann, spesielt dersom tunnelmunningen legges til en lokal stagnasjonsone.

R 2 Park, natur- og friområde

R 2.1 Inntil park, natur- og friområde

Planer og tiltak som foreslås på eiendommer som grenser inntil eller på annen vesentlig måte berører park, natur- og friområde skal hensynta og dokumentere konsekvenser for natur-, landskaps- og naturverdier, solforhold, støy og tilgjengelighet til områdene.

Tiltak bør utformes slik at det er et tydelig skille mellom offentlig og privat areal. Etablering av eventuelle nye kommunikasjonsanlegg bør gi redusert barriereeffekt.

Ved etablering av nye eller utvidelse av eksisterende støykilder som kan påvirke støyforholdene

i utpekte ”stille områder” i kommunens ”Handlingsplan mot støy”, skal det dokumenteres at støyforholdene for områdene ikke forverres. Det bør også redegjøres for hvordan støyforholdene

kan søkes forbedret i tråd med ambisjonene for utendørs støynivå i Retningslinje for behandling

av støy i arealplanleggingen (T-1442) eller senere vedtatte retningslinjer som erstatter denne.

R 2.2 Krav til nye parker

Nye parker bør fortrinnsvis lokaliseres på steder med gode solforhold, god utsikt, og på steder med eksisterende natur- og landskapskvaliteter eller med gode vilkår for vegetasjonsutvikling. Ved lokalisering av nye parker bør det vurderes hvordan parken kan bidra til bedre lokalklima og luftkvalitet for nærliggende områder.

Det skal vurderes hvordan ny park kan supplere eksisterende grønnstruktur i nærområdet både når det gjelder bruks- og naturinnhold. Lokalisering, avgrensning og utforming av parken bør

legge til rette for allsidig bruk og ulike alders- og brukergrupper. Parken bør utgjøre et sammenhengende areal, og ha en utstrekning og form som ivaretar allmenn tilgjengelighet og et åpent uttrykk. Parken bør ha en tydelig avgrensing mot private arealer. Parken bør hovedsakelig ikke ha større terrengfall enn 1:12, og bør i størst mulig grad grense til eller ha god romlig tilknytning til offentlig gate eller gang/sykkelvei.

Nye parker kan ikke erstatte krav til private uteoppholdsarealer. Det bør sikres at parken ferdigstilles parallelt med bebyggelsen. Parken bør reguleres til friområde og være tilgjengelig for allmennheten.

R 2.3 Norm for minimumsdekning av parker

Hele byggesonen bør være dekket av planmessig sikrete parker innenfor angitte gangavstander langs offentlig vei. Det differensieres mellom indre og ytre by, der både punkt 1 og 2 må være sikret i indre by og punkt 2 må være sikret i ytre by :

1. Park på minimum 1 dekar innenfor 250 meter gangavstand
2. Park på minimum 5 dekar innenfor 500 meter gangavstand

R 2.4 Utvikling av grønnstruktur i hele byggesonen

R 2.4a Ved tiltak som omfatter 40 000 m² BRA eller mer, eller i områder hvor det gjennom parallelle utviklingsprosjekter planlegges utbygging av totalt 40 000 m² BRA eller mer, bør det ved de enkelte tiltak dokumenteres hvordan R 2.3, punkt 1 følges opp. Dersom det ikke kan vises til allerede planmessig sikret og opparbeidet park har kommunen anledning til å forutsette sikret

etablering av nye parker. Dersom det vises til allerede planmessig sikret og opparbeidet park, bør dokumentasjonen inneholde en vurdering av parkens kvaliteter i forhold til R 2.2, samt en analyse av parkens bruksintensitet og forholdet mellom lokale parker og lokalbefolkningens størrelse og sammensetting. Dersom dette forholdet tilsier stor belastning på eksisterende parker, eller dersom eksisterende parker ikke har tilfredsstillende kvaliteter, kan kommunen forutsette sikring av ny park.

Kommunen har anledning til å kreve større park avhengig av størrelsen på tiltaket.

R 2.4b Ved tiltak som omfatter 40 000 m² BRA eller mer, kan kommunen be om at det tilrettelegges for park, dersom terreng-, naturforhold eller andre stedlige forhold tilsier det.

R 2.5 Innenfor område med behov for park på minimum 5 dekar

R 2.5a I disse områdene tillates ikke omdisponering av etablerte eller egnede lekearealer for barn og unge, med mindre det dokumenteres at ny utbygging vil føre til en bedret totalsituasjon for barns lek/ grønnstrukturen i området. Uttalelse fra representant for barn i plansaker skal tillegges særlig vekt i vurderingen.

R 2.5b Ved tiltak som omfatter 40 000 m² BRA eller mer, bør park på minimum 5 dekar etableres

i henhold til R 2.2. Dette må løses på egen tomt eller nærliggende tomt, slik at normen i R 2.3, punkt 2 blir oppfylt.

R 2.5c Ved tiltak i områder hvor det planlegges utbygging gjennom tilliggende utviklingsprosjekter av til sammen 40 000 m² BRA eller mer, bør park etableres i henhold til R 2.3, punkt 2, og med kvaliteter i henhold til R 2.2. Kommunen har anledning til gjennom utbyggingsavtaler å legge til grunn at slike utviklingsprosjekter sammen sørger for sikring og opparbeiding av nye parker.

R 2.5d I områder hvor det gjennom tilliggende utviklingsprosjekter planlegges utbygging av totalt inntil 40 000 m² BRA, forutsettes det dokumentert hvordan R 2.3, punkt 2 følges opp. Kommunen har anledning til gjennom utbyggingsavtaler å legge til grunn at tilliggende utviklingsprosjekter sammen sikrer opparbeiding av nye parker.

R 2.5e For tiltak som berører/ beslaglegger kommunal eiendom bør det vurderes spesielt om R 2.3, punkt 2 kan ivaretas gjennom utvikling av eiendommen til park.

R 2.6 Innenfor område med behov for park på minimum 1 dekar

R 2.6a I disse områdene tillates ikke omdisponering av etablerte eller egnede lekearealer for barn og unge, med mindre det dokumenteres at ny utbygging vil føre til en bedret totalsituasjon for barns lek/grønnstrukturen i området. Uttalelse fra representant for barn i plansaker skal tillegges særlig vekt i vurderingen.

R 2.6b Ved tiltak som omfatter 20 000 m² BRA eller mer, bør park på minimum 1 dekar etableres i henhold til R 2.2. Dette må løses på egen tomt eller sikres juridisk på nærliggende tomt, slik at

normen i R 2.3, punkt 1 blir oppfylt.

R 2.6c Ved tiltak i områder hvor det planlegges utbygging gjennom tilliggende utviklingsprosjekter av totalt 20 000 m² BRA eller mer, bør park etableres i henhold til R 2.3, punkt 1, og med kvaliteter i henhold til R 2.2. Kommunen har anledning til gjennom utbyggingsavtaler å legge til grunn at slike utviklingsprosjekter sammen sørger for sikring og opparbeiding av nye parker.

R 2.6d I områder hvor det gjennom parallelle utviklingsprosjekter totalt planlegges utbygging av inntil 20 000 m² BRA, kan kommunen ved de enkelte tiltak forutsette det dokumentert hvordan

R 2.3, punkt 1 følges opp. Kommunen har anledning til gjennom utbyggingsavtaler å legge til grunn at slike utviklingsprosjekter sammen sørger for sikring og opparbeiding av nye parker.

R 2.6e For plan/tiltak som berører/ beslaglegger kommunal eiendom bør det vurderes spesielt om R 2.3, punkt 1 kan ivaretas gjennom utvikling av eiendommen til park.

R 2.7 Omdisponering av park, natur- og friområder

Norm for dekning av parker i R 2.3 bør legges til grunn for vurdering av behov for erstatningsareal.

Dersom grøntareal per person er lite og/eller eksisterende parker ikke har tilfredsstillende kvaliteter kan kommunen kreve erstatning også selv om overnevnte normer er tilfredsstillt.

R 3 Grav- og urnelund

Nye grav- og urnelunder bør etableres slik at de bidrar til å understreke og styrke Oslos grønne kvaliteter, både når det gjelder landskap, forhold til verdifulle naturområder, vann og vassdrag, til parksystemet og til det sammenbindende turveinettet.

Estetiske og støy- og innsyndependende elementer som buffervegetasjon, støyskjermer og voller i randsonen rundt grav- og urnelundene bør etableres, bevares og videreutvikles.

R 4 Turdrag

R 4.1 Hensynssone langs turdrag

Ved alle tiltak innenfor en sone på 20 meter fra regulert turdrag skal konsekvenser for biologiske

verdier, solforhold, støy, utsikt, tilgjengelighet og naturopplevelse i turdraget dokumenteres.

I denne sonen bør tiltak som medfører at turdraget oppleves som privatisert unngås.

Der hvor turdraget er smalere enn 30 meter bør det ikke tillates nye tiltak i en sone på 10 meter fra turdraget. Det bør opparbeides et tydelig fysisk og visuelt skille mellom private og offentlige

arealer, fortrinnsvis gjennom en bevisst bruk av vegetasjon eller natursteinsmurer, slik at turdraget

oppleves som allment tilgjengelig.

Ved tiltak i områder mellom kystlinja og nærliggende turdrag bør den visuelle kontakten mellom

turveien og sjøen sikres. Tiltak som bidrar til redusert visuell kontakt mellom turveien og sjøen bør unngås.

R 4.2 Lokale atkomst

Lokal atkomst til Marka og andre større grøntområder bør sikres i reguleringsplaner som offentlige fri- eller trafikkområder. Ved innsendelse av søknad om tillatelse til tiltak bør det redegjøres for eksisterende lokale atkomst/ tråkk som tiltaket berører.

R 4.3 Nye turdrag

Etablering av nye turdrag eller flytting av eksisterende turdrag ivaretas slik:

Bredde

Turdraget (friområdereguleringen) bør være minimum 30 meter bredt, men kan vurderes smalere

dersom tilliggende arealer opplevelsesmessig fungerer som en del av turdraget.

Lokalisering

Dersom byggeområdet har eksisterende natur- og landskapskvaliteter bør omsøkt tiltak lokaliseres

og utformes slik at turdraget tilknyttes disse. Turdragets tilgrensende arealer bør gis gode vilkår for vegetasjonsutvikling, men uten at nytt turdrag forringer eksisterende kvaliteter.

Universell utforming

Turveilegemer i nye turdrag bør utformes slik at de blir tilgjengelige for alle, dersom dette ikke er i vesentlig konflikt med landskaps- og naturinteresser.

Rekkefølge

Nye tilgrensende turdrag forutsettes å være ferdig opparbeidet før det gis midlertidig brukstillatelse for nye byggeprosjekter.

R.4.4 Andre viktige gangforbindelser

Bevaring av vegetasjon langs andre viktige gangforbindelser

Gangforbindelsens grønne kvaliteter bør bevares. I planforslag for områder med større eksisterende trær langs gangforbindelsen bør det vurderes å sikre trærne i planforslaget ved at disse avmerkes på plankartet/marksikringskartet.

Ved gateutforming

Ved nye tiltak i eller langs andre viktige gangforbindelser bør disse få en grønn profil gjennom bevisst bruk av vegetasjon. Fotgjengere og syklistene bør prioriteres i gateprofilen.

Trafikksikkerhet

Trafikksikkerhetstiltak som innsnevring av kjørefeltets bredde, opphøyning av gangfelt, skjerming

mellom gate og fortau og lignende forutsettes benyttet for viktige krysningspunkter og for viktige gangforbindelser.

R 4.5 Krysningspunkter

Avmerkede krysningspunkter bør gis en tydelig, trafikksikker utforming som gir prioritet til turdraget eller andre viktige gangforbindelser.

R 5 Områder for særskilt bruk eller vern av sjø og vassdrag

R 5.1 Eksisterende vassdrag

Hovedløpene i de ti hovedvassdragene i Oslo er som følger: Lysakerelva, Mærradalsbekken, Hoffselva/Holmenbekken, Frognerelva/Sognsvannsbekken, Akerselva, Hovinbekken, Alna, Ellingsrudelva, Ljanselva og Gjersjøelva. Andre bekker betegnes som sidebekker.

I et område på opptil 20 meter fra vannkant for hovedløp og 12 meter fra vannkant for sidebekker

bør det ikke oppføres ny bebyggelse, anlegg eller gjøres terrenginngrep som er søknads- eller meldepliktige etter plan- og bygningsloven. I saksbehandlingen skal det legges avgjørende vekt på områdets karakter i og langs vassdragene, blant annet forekomst av naturlig vegetasjon. De byggefrie beltene bør så langt mulig være allment tilgjengelige der dette ikke kommer i konflikt med natur- og landskapsinteresser. Innenfor det byggefrie beltet bør det sikres areal for kantvegetasjon.

R 5.2 Gjenåpning av vassdrag

Lukkede elvestrekninger og sidebekker angitt på plankartet bør søkes gjenåpnet.

Gjenåpnede vassdrag bør utnyttes som opplevelseselement med estetisk kvalitet i grønnstrukturen.

Gjenåpnede vassdrag med sidearealer bør gjøres tilgjengelig for allmennheten slik at de blir en del av den overordnede blågrønne strukturen.

Lukkede elver og bekker bør søkes gjenåpnet i sine historiske bekkeløp med tilstrekkelige grønne sidearealer og stedegen kantvegetasjon. Der det ikke er mulig med gjenåpning i det historiske bekkeløpet bør det søkes etablert et mest mulig naturlig bekkeløp. Der vassdragets omgivelser har en bymessig karakter og/eller det er begrenset med ubebygde arealer kan det vurderes en mer bymessig utforming av det gjenåpnede vassdraget.

Ved gjenåpning og restaurering av vassdrag skal det gjennomføres en økologisk vurdering av området som legges til grunn for beplantning og andre tiltak.

R 6 Hensynssone langs elveløp og dammer

I hensynssoner langs elveløp bør tiltak som forringer naturopplevelse, landskaps- og naturverdier

som hovedregel unngås. Ved søknads- og meldepliktige tiltak innenfor hensynssonen skal konsekvenser

for naturopplevelse, natur- og landskapsverdier i og langs elveløpet dokumenteres.

I hensynssoner rundt dammer bør tiltak som kan true eksisterende amfibiearter unngås. Ved søknad om tillatelse til tiltak innenfor hensynssonen skal konsekvenser for naturverdier tilknyttet

dammene dokumenteres.

R 7 Retningslinjer for planlegging av Gjersrud-Stensrud området

Ved planlegging og utbygging av området Gjersrud-Stensrud skal det tas mest mulig hensyn til verneverdig vegetasjon. Det skal vurderes om det kan legges spesielt til rette for en økologisk

byutvikling, der vann og vassdrag inngår som en viktig del. Lukkede bekker bør vurderes gjenåpnet.

Der det er naturlig i forhold til eksisterende topografi og vegetasjon bør turdragene i størst mulig grad følge vassdrag. I planarbeidet bør eksisterende vegetasjon og andre naturverdier

kartlegges og dokumenteres. Det bør sikres parker i tråd med R 2.2 og R 2.3.

Oppfølging og ansvarsfordeling

Nedenfor følger en sammenstilling av de oppfølgingsoppgaver som vil være nødvendig eller ønskelig som følge av planforslaget, med forslag til fordeling av hovedansvar.

Oppfølgingsoppgavene er ikke satt opp i prioritert rekkefølge.

Beskrivelse	Ansvar
1. Bydelsvise planer for oppgradering og vedlikehold av parker og naturområder	
Bydelsvise planer for park- og naturområder bør gi rammer og retningslinjer for utforming, opparbeiding og forvaltning av offentlige parker og grønt-områder. Målet er å sikre kvalitet, oppnå en utforming som tåler slitasje og bruk samt gi større grad av helhet i byens grøntområder. I arbeidet bør man også vurdere potensial for å skape større variasjon i grønnstrukturen, herunder hvilke områder som skal være naturområder med vekt på biologisk mangfold framfor kultivering. Bydelsvise planer skal gjøre det enklere for Friluftsetaten, bydelene og andre forvaltere å oppnå og opprettholde god standard på områdene.	Plan- og bygningsetaten og Friluftsetaten i samarbeid med bydelene.
2. Heldekkende biotopkartlegging av byggesonen	
Målet er å supplere eksisterende naturdatabase som på grunn av metoden som er brukt, ikke fanger opp viktige deler av bynaturen.	Friluftsetaten
3. Utredning av viktige spredningskorridorer og økologiske kjerneområder i byggesonen	
I tillegg til grøntkorridorer som framkommer som en del av turveinettet er det viktig å utrede forekomst og kartfeste andre grønne korridorer som fungerer som spredningskorridorer for dyr og planter. Blant annet er mindre grøntområder ofte en viktig del av slike korridorer ("stepping stones"). Målet er å planmessig sikre spredningskorridorer og derved unngå at mindre grøntområder, som er viktige for at korridorene som helhet skal fungere, omdisponeres til andre formål. Det bør samtidig foretas en gjennomgang av de økologiske kjerneområdene i byggesonen.	Friluftsetaten
4. Utvikle metode for arealregnskap	
Utarbeiding av metode for ett arealregnskap basert på detaljerte registreringer av grøntområder (grøntregistreringene) og ett arealregnskap basert på infrarøde satellitt-/flybilder. Målet er å utvikle metoder for regnskap som supplerer hverandre, og utvikle redskap for å overvåke grønnstrukturen over tid. Metoden bør hensynta/sortere mellom planlagte og mer vilkårlige endringer av arealbruk på grøntområder.	Plan- og bygningsetaten
5. Reguleringsmessig sikring av foreslåtte park, natur- og friområder i Grøntplanen	
Gjennomgang av foreslåtte områder for å vurdere behov for regulerings-messig sikring: – for at kommunen får råderett over områder – for å sikre allmenn tilgang til området, tilrettelegge (opparbeide) området, skjøtte området eller forvalte området – for differensiering av formålet – for eksempel regulering til friområde eller naturområde	Friluftsetaten/ Plan- og bygningsetaten
6. Vurdering av omreguleringsbehov	
Det foretas en gjennomgang av regulerte friområder som har annen bruk, for å vurdere om de bør omreguleres i tråd med faktisk bruk eller om friområdereguleringen bør realiseres. Dette må vurderes i forhold til arealenes egnethet som friområde, behov for friområde i nærområdet m.m. Samtidig foretas en vurdering av hvilke arealer som bør sikres reguleringsmessig ut fra klimahensyn.	Plan- og bygningsetaten og Friluftsetaten i samarbeid med bydelene

Beskrivelse	Ansvar
7. Gjennomgang av registrerte grøntområder som ikke er vurdert i planen	
Registrerte, ikke planmessige sikrede grøntområder som ikke er vurdert i planen, gjennomgås for å vurdere om de skal reguleres til friområde, annet "grønt" reguleringsformål eller byggeformål.	Plan- og bygningssetaten
8. Strategi for gjenåpning av vassdrag	
Det må utarbeides strategi for gjennomføring av definerte gjenåpningsprosjekter. En del av denne strategien vil være å utarbeide mulighetsstudier for gjenåpning av lukkede elver og utvalgte sidebekker. Gjennomføringsstrategi må beskrive planlagt metode for erverv av nød-vendige arealer.	Vann- og avløpsetaten og Friluftsetaten
9. Utvikle og sikre skole- og parselhager	
Gjennomgang av behov for regulering/omregulering av skole- og parsell-hager. Målet er at regulering er i tråd med bruken av områdene samt at områder som trenger planmessig sikring ivaretas. Det skal også vurderes behov for nye parselhager. Vurdering av hvilken etat som bør ha det overordnede fagansvar når det gjelder å ivareta skole- og parselhager i planprosesser osv. Målet er å sikre en mer enhetlig forvaltning og sikring av områdene.	Friluftsetaten
10. Sikre viktige trær	
Friluftsetaten får ansvar for å organisere et oppfølgingsarbeid for forvaltning av trær på kommunale områder. Målet er å sikre bedre koordinering mellom etater og bydelene samt å få bedre kontroll med felling, vekstforhold, gjen-plantning og skjøtsel. Plan- og bygningssetaten går gjennom interne rutiner for sikring av trær i forbindelse med løpende saksbehandling. Målet er å sikre at trær ivaretas i løpende saksbehandling. Plan- og bygningssetaten skal se på bruken av juridiske verktøy og erfaringer fra andre byer og land og vurdere juridiske muligheter i ny plan- og bygningslov. Arbeidet er igangsatt.	Friluftsetaten Plan- og bygningssetaten
11. Økt tilrettelegging for sjøbadsfunksjoner	
Behovet for økt tilrettelegging for bade- og båttaktiviteter i strandsonen fra Ormsund og sørover mot bygrensen skal utredes med tanke på å sikre befolkningen nye og bedre muligheter for sjøbading, strandaktiviteter, tilgang til flytebrygger m.m.	Plan- og bygningssetaten

Bruk av utbyggingsavtaler for gjennomføring av planen

Planens forslag til nye park, natur- og friområder, turdrag og gjenåpningsprosjekter berører både private og kommunale eiendommer innenfor byggesonen. For å få gjennomført forslagene kan utbyggingsavtaler mellom utbyggere og kommunen være et aktuelt redskap.

Bydelsdirektørens vurdering

Grøntplanen har som utgangspunkt at parker, natur- og friområder ikke skal omdisponeres til andre formål. I en by med sterk vekst, konsentrert utbyggingsmønster og skiftende arealbehov vil det bli fremmet planforslag i strid med dette. For å sikre at eventuelle omdisponeringer blir erstattet, spesielt når det gjelder arealer som er viktige for barn og unges lek og rekreasjon, har

regjeringen vedtatt rikspolitiske retningslinjer for barn og unge. I planen tas det sikte på å følge opp de rikspolitiske retningslinjene med utfyllende bestemmelser om omdisponering av park, natur- og friområder. Det stilles krav til dokumentasjon og konsekvensvurdering i forbindelse med forslag til omdisponering av park, natur- og friområder. Bydelsdirektøren støtter en slik restriktiv linje.

I områder med behov for nye parker vil det imidlertid ikke være godt nok å erstatte et eventuelt omdisponert park, natur- og friområde, men det forutsettes en tilførsel på grøntareal. Planen foreslår egne retningslinjer for omdisponering av park, natur- og friområder i disse områdene. I planbestemmelsene stilles krav til erstatningsarealets kvalitet, lokalisering og egnethet, og krav om oppfølging i form av samtidig planmessig sikring av arealet. Bydelsdirektøren kan se at det for større deler av bydelen kan bli problematisk å innpasse grøntarealer ved de fleste større utbyggingsprosjekter.

Planen har som utgangspunkt at områder regulert til gravlundsareal skal sikres opprettholdelse. Et unntak i planen er at området ved Vestre Aker kirke foreslås sikret som park, natur- og friområde. Bakgrunnen for dette er at Gravferdsetaten har stilt området til disposisjon for annen bruk da det ikke er egnet til gravlund. Bydelen har inneværende år behandlet sak om varsel om omregulering til formål barnehage på dette arealet. Bydelen uttalte seg positiv til omregulering til barnehage, men også at en måtte vurdere andre tomter i området, f.eks Blindernveien 6, ved innkjøringen til NRK.

Bydel Sentrum er i denne omgang ikke registrert, med unntak av to arealer; Slottsparken og Vaterlandsparken. For Bydel Sentrum foreslås eksisterende planmessig sikrede parker opprettholdt, men det er ikke gjennomført dekningsanalyse og vurdert behov for eventuelle nye parker her. Bydelsdirektøren mener at dette bør gjøres.

Som det går frem av planen ligger Indre by lavest i forhold til tilgang på grøntområder. Sentrumsbydelene er også de som har flere parker som tiltrekker seg brukere fra hele byen. Bydel St. Hanshaugen har lavest andel grøntområder i Oslo pr. innbygger med 13 m² pr. person, 10 dersom en ser bort ifra planmessig sikrede områder med annen bruk. Områder med særlig liten tilgang på grøntområder er markert på plankartet med gråfarget stripefelt. Planens retningslinjer skal sikre at det tas hensyn, og at konsekvenser vurderes, ved planer og tiltak inntil park- friområder og at det stilles strenge krav til nye utviklingsprosjekter med hensyn til å utløse etablering av park på egen tomt eller nærliggende tomt. Bydelsdirektøren registrerer at det foreslås at for tiltak som berører/ beslaglegger kommunal eiendom bør det vurderes spesielt om kommunen kan sikre at normen for minimumsdekning av parker kan ivaretas gjennom utvikling av den angjeldende eiendommen til park.

Bydelsdirektøren mener at en i tillegg til Retningslinje, R 2.2 Krav til nye parker også må ta inn et krav om at nye parker skal tilrettelegges for universell utforming, eksempelvis med ledelinjer, belysning, skilting, beplantning med mer.

Bydelsdirektøren registrerer at det forslås etablering av bydelsvise planer for oppgradering og vedlikehold av parker og naturområder, og håper at dette vil kunne få betydning for den fremtidige opprustning av parkene i bydelen.

Videre støtter bydelsdirektøren forslaget om at det foretas en gjennomgang av regulerte friområder som har annen bruk, for å vurdere om de bør omreguleres i tråd med faktisk bruk eller om friområdereguleringen bør realiseres. Dette må vurderes i forhold til arealenes egnethet som friområde, behov for friområde i nærområdet m.m. Samtidig foretas en vurdering av hvilke arealer som bør sikres reguleringsmessig ut fra klimahensyn.

Bydelsdirektørens forslag til vedtak

1. Bydelsutvalget støtter en restriktiv linje i forhold til omdisponering av park, natur- og friområder. Bydelsutvalget mener det er viktig at planen følges opp med utfyllende bestemmelser med krav til dokumentasjon og konsekvensvurdering i forbindelse med forslag til omdisponering av park, natur- og friområder. De fremlagte bestemmelser virker å være langt på vei utfyllende.
2. *Bydelsutvalget ser at planen har som utgangspunkt at områder regulert til gravlundsareal skal sikres opprettholdelse. Et unntak i planen er at området ved Vestre Aker kirke foreslås sikret som park, natur- og friområde. Bydelen har inneværende år behandlet sak om varsel om omregulering til formål barnehage på dette arealet. Bydelen uttalte seg positiv til omregulering til barnehage, men også at en måtte vurdere andre tomter i området, f.eks Blindernveien 6, ved innkjøringen til NRK. Bydelsutvalget ber om at en på nytt vurderer forslaget.*
3. Bydel Sentrum er i denne omgang ikke registrert. Bydelsutvalget mener at det også for Bydel Sentrum må gjennomføres dekningsanalyse og vurdering av behov for eventuelle nye parker her.
4. Planens retningslinjer skal sikre at det tas hensyn, og at konsekvenser vurderes, ved planer og tiltak inntil park- friområder og at det stilles strenge krav til nye utviklingsprosjekter med hensyn til å utløse etablering av park på egen tomt eller nærliggende tomt. Bydelsutvalget ser det foreslås at for tiltak som berører/ beslaglegger kommunal eiendom bør vurderes spesielt om kommunen kan sikre at normen for minimumsdekning av parker ivaretas gjennom utvikling av den angjeldende eiendommen til park.
5. *Bydelsutvalget mener at en i tillegg til Retningslinje, R 2.2 Krav til nye parker også må ta inn et krav om at nye parker skal tilrettelegges for universell utforming, eksempelvis med ledelinjer, belysning, skilting, beplantning med mer.*
6. *Bydelsutvalget registrerer at det foreslås etablering av bydelsvise planer for oppgradering og vedlikehold av parker og naturområder, og håper at dette vil få betydning for den fremtidige opprustning av parkene i bydelen.*
7. Videre støtter bydelsutvalget forslaget om at det foretas en gjennomgang av regulerte friområder som har annen bruk, for å vurdere om de bør omreguleres i tråd med faktisk bruk eller om friområdereguleringen bør realiseres. Dette må vurderes i forhold til arealenes egnethet som friområde, behov for friområde i nærområdet m.m.

Tone Frønes
bydelsdirektør

Vedlegg:

Vedlegg 1 Grøntplan for Oslo – høringsutkast

Vedlegg 2 Grøntplan Plankart_Indre Oslo

Vedlegg 3 Registreringer av grøntområder i Oslos byggesone med bydelsvis

oppsummering(vedlegg 3 til planen)

Tidligere relevante vedtak i saken:

BUsak 02/06 Kommunedelplan for byutvikling og bevaring

BU sak 102/07 Kommuneplan 2008 - Oslo mot 2025

BUsak 122/07 Planforslag til kommunedelplan for torg- og møteplasser,.

BUsak 181/07 Prioritering av plasser for gjennomføring i en femårsperiode - torg og møteplasser

AUsak 2/08 Kommunedelplan for grønnstruktur i byggesonen - varsel om oppstart av planarbeid

Vedtak :

8. *Bydelsutvalget viser til bydelens uttalelser i forbindelse med offentlig høring av Kommunedelplan for byutvikling og bevaring, Kommuneplan 2008- Oslo mot 2025 og Kommunedelplan for torg og møteplasser. Bydelen er opptatt av at det i de ulike planer i for liten grad går frem hvordan planene skal avgrenses mot hverandre. Særlig vil den kommende Grøntplanen ha mye felles med Kommunedelplan for torg og møteplasser, da det i stor grad ser ut til at planene vil omhandle mange av de samme parker og større friarealer. Bydelsutvalget uttalte derfor i sin høringsuttalelse til Kommunedelplan for torg og møteplasser at denne planen i større grad kunne ha omhandlet plasser og andre "harde" byrom, mens Grøntplanen kunne ta for seg byens grøntstruktur, da også med vektlegging av utvikling av møteplasser for befolkningen.*

Bydelsutvalget mener videre at det er viktig at Kommunedelplan for byutvikling og bevaring på nytt vil legges ut til offentlig høring. Manglende konsekvensutredninger medførte at bydelen ikke i særlig grad kommenterte bydelsspesifikke detaljer i planen. Bydelsutvalget ser at også føringer i denne planen og i Kommuneplan 2008, vil være av stor betydning for Grøntplanen.

Bydelsutvalget mener at alle de ovennevnte planer innvirker på hverandre, og at en samordning av planene må gjennomføres før planene sendes til politisk behandling.

9. *Bydelsutvalget ser at det nå gjennomføres grøntregistreringer med beskrivelser av bruk, vedlikeholds- og investeringsbehov også for de områder som forvaltes av bydelen. Bydelen har i 4 år forvaltet de fleste av grøntområdene i bydelen, uten å få tilført noen midler til investeringer på anleggene. Det har i denne perioden ikke vært avsatt noen sentrale midler til rehabilitering og utvikling av parker og andre grøntområder i bydelene.*

Parker og andre grøntområder i bydelen er en viktig ressurs for friluftslivet for bymennesker. Bruken av disse områdene har økt sterkt i de senere år, noe som medfører et større behov for vedlikehold, rehabilitering og tilrettelegging for et annet opphold i parkene nå enn tidligere.

Bydelsutvalget mener derfor det er viktig at det sammen med en ny revidert Grøntplan følger midler til både rehabilitering og nyutvikling på de anleggene som forvaltes av bydelen/e.

10. *Bydel St. Hanshaugen utarbeidet i 2000 et grønt bydelskart for bydelen.*

Bydelskartet vil kunne gi viktig kunnskap om tilgjengelige grøntarealer i bydelen ved revisjonen av Grøntplanen.

Sammendrag:

Grøntplanen er en kommunedelplan etter plan- og bygningsloven, som omhandler grønnstrukturen innenfor Oslos byggesone. Hensikten med planen er å bevare og videreutvikle byens grønnstruktur innenfor byggesonen i en situasjon med sterk befolkningsvekst og fortetting.

Det formelle planforslaget består av tre overordnede mål, fem planstrategier, plankart i fire deler (indre Oslo, ytre by vest, øst og sør) samt bestemmelser og retningslinjer knyttet til plankartet.

Grøntplanen sikrer en struktur av parker, natur- og friområder innenfor byggesonen. Både områder som allerede har planmessig sikring og nye områder som foreslås sikret inngår i planen.

Planen fastlegger også det overordnede turveinettet i Oslo, og den sikrer eksisterende åpne strekninger av bekker, elver, vann, dammer og tjern i byggesonen. I tillegg angis forslag til gjenåpning av enkelte lukkede elvestrekninger og sidebekker.

Saksframstilling:

For inngående beskrivelser av bakgrunn for planen, planens hensikt og mål, planens virkeområde og oppbygging, evaluering av Grøntplan for Oslo 1993, medvirkning, status og utfordringer vises til planen sidene 7-47.

Bakgrunn

Oslos nærhet til Marka og fjorden gir store muligheter for bynære naturopplevelser. Samtidig består Oslos særpreg i stor grad av grønt og vegetasjon inne i selve byveven. Disse større og mindre grøntområdene, grøntdragene og innslaget av trær og vegetasjon langs veier, gater og byrom har stor visuell, rekreativ, økologisk og kulturhistorisk betydning. Sterk befolkningsvekst og fortetting i byggesonen medfører økt utbyggingspress på grønnstrukturen. Befolkningsveksten medfører også at grøntområdene benyttes av flere mennesker og belastningen på områdene øker. Når byen fortettes og utvikles er det derfor viktig med en overordnet plan som behandler grønnstrukturen innenfor byggesonen som en helhet, som sikrer at eksisterende verdifulle grøntområder for landskap, rekreasjon og økologi bevares, og som også sikrer at det etableres nye grøntområder der det er behov. Siden gjeldende Grøntplan ble utarbeidet i 1993 har det blant annet blitt større fokus på blågrønn struktur og gjenåpning av vassdrag, biologisk mangfold, tilgjengelighet til og langs strandsonen og tilpasning til forventede klimaendringer.

Oslo må ha en Grøntplan som er oppdatert med hensyn til denne utviklingen.

Planens virkeområde og oppbygging

Plandokumentet, sammen plankart i fire deler, utgjør Plan- og bygningsetatens forslag til høringsutkast for revidert Grøntplan for Oslo – Kommunedelplan for den blågrønne strukturen i Oslos byggesone. I tillegg til planen er det utarbeidet følgende utfyllende vedlegg:

Vedlegg 1: Evaluering av gjeldende Grøntplan

Vedlegg 2: Forhåndsuttalelser

Vedlegg 3: Registrering av grøntområder i Oslos byggesone med bydelsvis oppsummering

Vedlegg 4: Metode for dekningsanalyse

Vedlegg 5: Grønnstrukturens betydning for lokalklima og luftkvalitet

Vedlegg 6: Lukkede vassdrag i Oslo aktuelle for gjenåpning

Vedlegg 7: Detaljert avgrensning av områder hvor gjeldende planer erstattes

Kart og planrapport med beskrivelse av planforslaget, inkludert forslag til bestemmelser og retningslinjer, følger som vedlegg men kan også ses på <http://www.pbe.oslo.kommune.no>.

Det samme gjelder vedleggene over.

Planforslaget er utarbeidet i nært samarbeid med Friluftsetaten og Vann- og avløpsetaten, med medvirkning fra andre berørte etater, bydeler, instanser og interesseorganisasjoner.

Planen forutsettes vedtatt av bystyret etter offentlig ettersyn og bemerkninger fra dem som har interesser knyttet til planforslaget.

Forslag til mål og planstrategier

Hensikten med planen er å bevare og videreutvikle byens grønnstruktur innenfor byggesonen i en situasjon med sterk befolkningsvekst og fortetting. Planen skal bidra til å fremme en bærekraftig byutvikling i tråd med overordnede statlige føringer. Følgende overordnede mål ligger til grunn for planens forslag til strategier, plankart, bestemmelser og retningslinjer:

Mål 1: Planen skal bidra til å bevare og styrke Oslos særpreget som den blågrønne byen mellom åsene og fjorden.

Mål 2: Planen skal bidra til å dekke befolkningens behov for grønne rekreasjonsområder innenfor byggesonen.

Mål 3: Planen skal bidra til en byutvikling i tråd med byøkologiske prinsipper.

Følgende fem planstrategier anses som nødvendig for å oppnå de overordnede målene:

Strategi 1. SAMMENHENG: Sikre et sammenhengende grønt nettverk

Strategi 2. DEKNING: Sikre god dekning av grøntområder

Strategi 3. VARIASJON: Tilrettelegge for et variert tilbud av ulike typer grøntområder

Strategi 4. BLÅGRØNN STRUKTUR: Videreutvikle den blågrønne strukturen

Strategi 5. KLIMA: Utnytte grønnstrukturen for å oppnå bedre lokalklima, lokal luftkvalitet og

naturlig vannbalanse

Strategi 1. SAMMENHENG: Sikre et sammenhengende grønt nettverk

Et sammenhengende grønt nettverk av allment tilgjengelige grøntområder og turdrag i byggesonen er verdifullt både fra en rekreasjonsmessig og en økologisk synsvinkel. I forhold til rekreasjon er et sammenhengende nettverk av allment tilgjengelige grøntområder, hvor det er mulig å gå eller sykle i et grønt miljø til og mellom ulike områder en attraktiv kvalitet. For økologien i byen vil et grønt nettverk dessuten bidra til å sikre gode livs- og spredningsmuligheter for planter og dyr.

Det viktigste tiltaket for å oppnå et sammenhengende grønt nettverk i byggesonen er å sikre og videreutvikle det overordnede turveinettet. For å etablere dette nettet er det viktig å sikre manglende turveilenker planmessig, fjerne barrierer ved å etablere trafikksikre krysninger samt etablere nye turveier i områder hvor dette mangler. Det siste kan mange steder, spesielt i Indre by, være vanskelig å få til på grunn av eksisterende bebyggelsesstruktur og arealknapphet. Her må det derfor vurderes andre tiltak for å skape grønne forbindelser, for eksempel beplantning langs gater og gang- og sykkelveier.

Strategi 2. DEKNING: Sikre god dekning av grøntområder

Gode rekreasjonsmuligheter bør sikres gjennom en god dekning av parker innenfor byggesonen.

Det vil si at parkene er lokalisert og fordelt slik at alle innbyggere har akseptabel avstand til parker av ulik størrelse/type (i planen jf. kap. 3.3.2). Forholdet mellom tilgjengelig grøntareal og befolkningsmengden lokalt er også av betydning for dekningen. For plante- og dyrelivet er det av stor betydning at avstanden mellom grøntområdene ikke er for stor, uavhengig av om områdene er allment tilgjengelige eller ikke. Dette er spesielt viktig i en by der grøntområdene er relativt små og ikke kan fungere som selvstendige leveområder for de fleste arter. At byggesonen jevnt over er godt dekket med grøntområder er også viktig for oppfattelsen av Oslo som en blågrønn by.

I dekningsanalysen er det vist hvilke deler av byggesonen som har et mangelfullt tilbud av parker (mangelområder). For å oppnå en tilfredsstillende dekning av parker i hele byggesonen, er det i dette planarbeidet prioritert å videreutvikle grønnstrukturen innenfor eller i tilknytning til disse mangelområdene. I planarbeidet er det lagt hovedvekt på planmessig sikring av

eksisterende grøntområder. Der det ikke finnes grøntområder fra før, eller der eksisterende grøntområder ikke er egnet, foreslås det retningslinjer som ivaretar at det etableres nye parker når det eventuelt skjer byutvikling innenfor mangelområdet. Videreutvikling av grønnstrukturen i forhold til rekreasjon gir som oftest en økologisk og en landskapsmessig gevinst. Det er ikke gjort noe eget arbeid på dette.

Strategi 3. VARIASJON: Tilrettelegge for et variert tilbud av ulike typer grøntområder

For at innbyggernes behov for grøntområder skal tilfredsstilles er det nødvendig med et bredt og variert tilbud av ulike typer grøntområder i byggesonen. Et bredt og variert tilbud betyr at grøntområdene gir mulighet for ulik bruk (hvile, lek, ballspill med mer), er ulike i naturinnhold og grad av opparbeiding, og at de har ulikt særpreg eller kvaliteter som er med på å bidra til variasjon i grønnstrukturen. Grøntområder som har en lesbar tidsdybde, der historien bakover i tid og ulike tidsperioder kan avleses, er en ekstra kvalitet ved et område. Slike områder er derfor spesielt viktig å bevare.

Planforslaget skiller ikke mellom de allment tilgjengelige grøntområdenes ulike bruk. Det er ikke gjort konkrete analyser av bruken, men dekningen av ulike størrelseskategorier parker er belyst i egne analyser. I en overordnet sammenheng indikerer størrelsen noe om potensialet for bruk. I motsetning til forrige grøntplan har det også vært fokusert på sikring av små grøntområder av lokal betydning.

Ved å sikre en tilfredsstillende dekning av parker i ulik størrelse innenfor byggesonen tilrettelegger dette for at grønnstrukturen kan inneholde varierte og ulike bruksmuligheter. I planen har det ikke vært anledning til å vurdere grøntområdenes innhold i forhold til vegetasjon og biotopmangfold. Hvordan dette er fordelt i byggesonen og hvor stor grad av variasjon i vegetasjonsinnhold og biotopmangfold som finnes, mangler det derfor kunnskap om. Bevaring av verdifulle grøntområder og områder med viktige naturverdier vil imidlertid bidra til at mangfoldet opprettholdes. Om det er behov for en videreutvikling av biotopmangfoldet innenfor byggesonen, for eksempel ved å bygge opp mer variert og flersjiktet vegetasjon innenfor eksisterende grøntområder, tar ikke denne planen stilling til (jf. forslag til oppfølging i planens kap. 6).

Strategi 4. BLÅGRØNN STRUKTUR: Videreutvikle den blågrønne strukturen

En viktig del av Oslos særpreg er, i tillegg til nærheten til Marka og fjorden, elvene som renner gjennom byggesonen. Disse åtte elvene danner i dag delvis sammenhengende blågrønne korridorer mellom Marka og fjorden. Korridorene utgjør verdifulle årer for ferdsel, opphold og naturopplevelse samtidig som de inneholder stort biologisk mangfold og er sentrale overordnede landskapselementer. Lokalklimatisk har de stor betydning som ventilasjonskanaler i byggesonen.

En utfordring er at disse blågrønne korridorene i dag er brutt på flere steder ved at elvene er lagt i rør og/eller at bebyggelse/ infrastruktur hindrer en sammenhengende korridor.

Videreutviklingen av Oslos blågrønne struktur bør bygge opp under Oslos naturgitte betingelser og særpreg. Det vil i første rekke si å videreutvikle de åtte elvene fra Marka til fjorden samt sjøfronten som de viktigste blågrønne korridorene i byggesonen.

Som et langsiktig mål bør alle åtte elver gjenåpnes på hele strekningen fra Marka til fjorden og det bør utvikles sammenhengende turvei langs disse elvestrekningene. Sammen med etablering av en sammenhengende turvei/kyststi langs sjøfronten vil dette kunne utgjøre "stamturveinettet" i byggesonen. Sidebekker som ligger i overordnet viktige grøntkorridorer eller har potensial til å danne framtidige blågrønne korridorer, bør også gjenåpnes.

Strategi 5. KLIMA: Utnytte grønnstrukturen for å oppnå bedre lokalklima, lokal luftkvalitet og naturlig vannbalanse

Grønnstrukturen utgjør en ressurs for lokale vann-, luft- og materialkretsløp og spiller derfor en viktig rolle for en langsiktig og bærekraftig byutvikling (jf. planens kap. 3.4). I en tid hvor det er forventet økte nedbørsmengder og et varmere klima i vår del av verden, vil bruk av

vegetasjon og grønne områder som virkemiddel for å oppnå bedre lokalklima, lokal luftkvalitet og vannbalanse bli enda viktigere.

En strategi for å oppnå et mer optimalt vannkretsløp i byggesonen er at overvann fra tak, veier og gater håndteres lokalt og på en måte som bidrar til å opprettholde den naturlige vannbalansen.

Vegetasjonens betydning som renser og filtrerer av forurenset luft bør utnyttes langs større kommunikasjonsårer og i utsatte områder for å bidra til bedre luftkvalitet i byggesonen.

Grøntområder som er svært viktige for lokalklima, enten ved at de utgjør verdifulle ventilasjonskanaler, frisklufttilførselsområder, vindbeskyttende områder eller har flere av funksjonene, bør bevares og styrkes.

Planen har tre hovedelementer

Planen sikrer en struktur av parker, natur- og friområder innenfor byggesonen. Denne strukturen omfatter grønntområder av ulik størrelse og type, med ulik grad av opparbeiding og allmenn tilgjengelighet. Både områder som allerede har planmessig sikring og nye områder som foreslås sikret inngår i planen. Planen innebærer at allerede planmessig sikrede grønntområder innenfor byggesonen opprettholdes. I tillegg foreslås 70 "nye" park, natur- og friområder sikret i planen.

For disse områdene blir gjeldende reguleringsplan eller kommunedelplan erstattet av denne planen. I tillegg vises områder som blir planmessig sikret i annen plan, disse er unntatt fra juridisk virkning. Planen gir retningslinjer for å sikre at det etableres grønnstruktur i områder med behov for park på henholdsvis minimum 1 og 5 dekar. Det er også foreslått bestemmelser som trer inn ved eventuelle forslag til omdisponering av park, natur- og friområder.

Planen fastlegger det overordnede turveinettet i Oslo. Det foreslås at eksisterende turveinett suppleres til et sammenhengende nett ved at manglende lenker sikres planmessig. Det er gitt bestemmelser og retningslinjer for eksisterende og nye turdrag, og hva som tillates av tiltak inntil turdragene. I turveinettet inngår også andre viktige gangforbindelser. Dette er strekninger som er viktig for sammenhengen i turveinettet og disse har fått retningslinjer som bidrar til at forbindelsene får en grønn og trygg utforming. Planen peker ut 50 krysningspunkter, hvor turveinettet krysser en større kjørevei, jernbane eller T-bane. På disse stedene er det behov for tiltak for å gi en tydelig og trafikksikker utforming av kryssingen, slik at det oppnås et sammenhengende turveinett.

Planen sikrer eksisterende åpne strekninger av bekker, elver, vann, dammer og tjern i byggesonen og byggefrie belter langs disse. I tillegg angis forslag til gjenåpning av utpekte lukkede elvestrekninger og sidebekker. Det foreslås retningslinjer for å sikre at gjenåpnede bekker og elver får høy kvalitet. Det legges til rette for at utforming og løsning for gjenåpnet vassdrag må vurderes i forhold til omgivelsene.

Kolonihager og gravlunder

Planen fastlegger eksisterende gravlunder og kolonihager innenfor byggesonen med juridisk bindende arealbruk, med tilhørende bestemmelser og retningslinjer. Planen behandler kun gravlunder og kolonihager i forhold til sin rolle som del av grønnstrukturen i byggesonen. Det er foreslått bestemmelser og retningslinjer for å opprettholde områdene som viktige deler av grønnstrukturen.

Beskrivelse av planforslaget - Parker, natur- og friområder

Grøntplanen sikrer en struktur av parker, natur- og friområder innenfor byggesonen. Denne strukturen omfatter grønntområder av ulik størrelse og type, med ulik grad av opparbeiding og allmenn tilgjengelighet (jf. planens kap. 3.1.3). De aller fleste av disse områdene eksisterer i dag og de fleste av dem er planmessig sikret som grønntområde fra før. Planen innebærer at allerede planmessig sikrede grønntområder innenfor byggesonen opprettholdes. I tillegg foreslås 69 "nye" park, natur- og friområder sikret i planen.

Parker, natur- og friområder er foreslått med juridisk bindende arealbruk med tilhørende bestemmelser og retningslinjer. Det foreslås bestemmelser for å bevare eksisterende landskapsformer og naturvegetasjon innenfor områdene. Det foreslås retningslinjer som skal sikre at det tas hensyn, og at konsekvenser vurderes, ved planer og tiltak inntil områdene. For områder som er registrert i Byantikvarens Gule liste foreslås det en bestemmelse som sikrer at bevaringshensyn ivaretas ved tiltak i områdene.

I Bydel Sentrum foreslås eksisterende planmessig sikrede parker opprettholdt, men det er ikke gjennomført dekningsanalyse og vurdert behov for eventuelle nye parker her.

Allerede planmessig sikrede parker, natur- og friområder

For allerede planmessige sikrede parker, natur- og friområder (angitt som "eksisterende" på plankartet) foreslås gjeldende reguleringsplan opprettholdt. For disse kommer Grøntplanens bestemmelser og retningslinjer i tillegg til gjeldende reguleringsplan.

Enkelte av områdene har i dag en bruk som ikke er i tråd med reguleringen til grøntområde (jf. Planens kap. 3.3.1). I hovedsak er det ønskelig å opprettholde dagens regulering, men enkelte områder bør reguleres i tråd med faktisk bruk. Hvilke områder dette gjelder er det ikke tatt stilling til i planarbeidet. Som en oppfølging til planen foreslås disse områdene gjennomgått for å vurdere om de bør omreguleres i tråd med faktisk bruk eller om reguleringen bør opprettholdes (se planens kap. 6).

Forslag til ny planmessig sikring av parker, natur- og friområder

Parker, natur- og friområder angitt som "framtidig" på plankartet omfatter i hovedsak eksisterende grøntområder som ønskes opprettholdt, men som i dag ikke er planmessig sikret som grøntområde.

Dette kan være områder som er uregulert eller regulert til ulike typer byggeformål, men som aldri er blitt bebygget. For nye park, natur- og friområder som foreslås sikret blir gjeldende reguleringsplan eller kommunedelplan erstattet av denne planen.

I Bydel St. Hanshaugen foreslås et område vest for Vestre Aker kirke omregulert fra spesialområde gravlund til park, natur- og friområde. Bydelen har inneværende år behandlet sak om varsel om omregulering til formål barnehage på dette arealet.

Bydelen uttalte seg positiv til omregulering til barnehage, men også at en måtte vurdere andre tomter i området, f.eks Blindernveien 6, ved innkjøringen til NRK. Denne saken har nå stoppet opp.

Utover dette er det ikke foreslått nye arealer til park-friområder i bydelen.

I planarbeidet er det fokusert på å sikre strategisk viktige grøntområder som har betydning for en større sammenheng. Med dette menes manglende lenker i turveinettet, områder med naturverdier av nasjonal verdi, ubebygde arealer langs vassdrag, landskapsmessig viktige områder og områder med særlig lokalklimatisk betydning. I tillegg prioriteres det å sikre enkeltstående grøntområder i områder hvor tilbudet av parker er mangelfullt og det er behov for suppleringer.

Utgangspunktet for vurderingen har vært registrerte allment tilgjengelige grøntområder. Der det er hensiktsmessig i forhold til andre planmessige vurderinger, er disse foreslått sikret i planen. Av kapasitetshensyn har det vært nødvendig å gjøre en prioritering av hvilke områder som vurderes. I hele byggesonen har det vært prioritert å sikre parker over 5 dekar der dette ikke er sikret innenfor 500 meter gangavstand. I indre deler av byen har i tillegg grøntområder ned til 1 dekar blitt vurdert der disse vil forbedre tilbudet av små parker innenfor 250 meter gangavstand. Begrunnelsen for dette er at det er mer begrenset tilgang på ubebygde arealer og høyere utbyggingspress i indre deler av byen enn i byggesonen forøvrig. Grøntområder som ut fra overnevnte prinsipper ikke er vurdert, anbefales gjennomgått i et oppfølgende planarbeid med sikte på å regulere de mest verdifulle til friområde eller annet "grønt" reguleringsformål

(se planens kap. 6). Det er ikke gjort en systematisk gjennomgang av andre arealer som kan være aktuelle å omdisponere til park. Der det foreslås sikring av helt nye parker er det på bakgrunn av innspill i forhåndsuttalelsene.

Totalt foreslås 940 dekar nye områder juridisk sikret som park, natur- og friområde (inkl. 45 dekar som båndlegges). Av dette eies 73 % av kommunen, 2 % av kommunale foretak, 7 % av staten og 18 % av private. De privateide områdene har hovedsakelig eldre reguleringsplaner eller er uregulert. Halvparten av de private områdene er regulert til fellesområde, 6 % er regulert til næring, 15 % er regulert til bolig, og 25 % er uregulert.

For 26 nye park, natur- og friområder (totalt 1071 dekar) som inngår i pågående reguleringsplaner er avgrensningen vist på plankartet, men unntatt juridisk virkning. I tillegg er to nye parker vist med prinsipplassering og krav til minimumsstørrelse. Disse ligger i områder hvor det pågår eller kan forventes å bli satt i gang planlegging, og hvor det er naturlig at detaljert lokalisering og avgrensning av parken fastsettes i de respektive planer. Fremtidige park, natur- og friområder som ligger innenfor planavgrensningen til kommunedelplan for Alna miljøpark, kommunedelplan for Lysaker- og Sørkedalsvassdraget, reguleringsplan for Bygdøy og Fjordbyen er også vist som områder unntatt juridisk virkning på plankartet.

Ett område mellom Østre Aker vei og E6, sør for Tangerudkrysset, foreslås båndlagt for regulering til friområde. Området omfatter et større uregulert privateid areal (gnr.102 bnr. 945 og 984) på 42 dekar, i tillegg til to mindre, tilstøtende kommunale eiendommer (gnr. 102 bnr.48 og 63) på 4 dekar. En hensiktsmessig avgrensning av arealbruksformålet og vurdering av nødvendige tiltak mot støy- og luftforurensning fra tilstøtende veier, anses best løst i en reguleringsplan.

Områder med behov for ny park

Mangelområdene (jf. planens kapittel 3.3.2) er delvis tatt inn i plankartet som områder med behov for park. Mangelområdene er gjennomgått maskinelt, slik at svært små mangelområder er fjernet.

I tillegg er de blitt korrigert manuelt etter en konkret vurdering av ulike typer områder. Det anses ikke som hensiktsmessig å vise mangelområder i ferdigutviklede boligområder med store fellesområder, innenfor Alnabruterminalen og havneterminalområdet, i Sentrum, i Bjørvika og i områder som ligger helt inntil marka. Områder angitt på plankartet er således mindre omfattende enn mangelområdene fra dekningsanalysene.

Plankartet angir områder i byggesonen med behov for mellomstore parker innenfor 500 meter gangavstand og områder i indre by med behov for små parker innenfor 250 meter gangavstand, etter planmessig sikring av foreslåtte parker. Det knyttes retningslinjer til disse områdene for å fremme etablering av parker ved større utbygging. I tillegg legges det føringer for utvikling av kommunale eiendommer innenfor områdene, der disse gjennom utvikling til parker kan bidra til å tilfredsstillere behovet.

Det er ikke angitt områder med behov for små parker (innenfor 250 meter gangavstand) utenfor indre by, siden det i ytre by generelt er større tilgang på fellesområder og private hager; arealer som i mange tilfeller i stor grad har samme bruk/representerer samme tilbud som små parker. I utvelgelsen av områder med behov for ny park er det ikke tatt hensyn til befolkningstetthet, men i retningslinjene er det krav om en vurdering av parkens bruksintensitet og befolkningstettheten i området. Det vil bli arbeidet videre med å klarlegge forholdet mellom befolkningstetthet (belastningen på grøntområder) og tilgjengelig parkarealer (størrelse og avstand) med tanke på fastsetting av normer som bidrar til jevnere fordeling av grøntområder pr innbygger i ulike deler av byen.

Indre by har dårligst tilgang på grøntområder. Sentrumsbydelene har samtidig også flere parker som tiltrekker seg brukere fra hele byen. Bydel St. Hanshaugen har lavest andel grøntområder i Oslo pr. innbygger med 13 m² pr. person, 10 dersom en ser bort ifra planmessig sikrede områder med annen bruk. Områder med særlig liten tilgang på grøntområder er markert på

plankartet med gråfarget stripefelt. 93.6% av de reg. grøntområdene i bydelen er planmessig sikret. Av dette er 28.4% registrert som områder med annen bruk. De største områdene her er Geitmyra skolehage, Egebergsløkka parsellhager og Gamle Aker kirke med tilhørende gravlund. Områdene oppfattes som grøntområder, men med en begrenset opplevelse av allmennhetens tilgjengelighet.

Flere av grøntområdene som er registrert uten planmessig sikring, er senere gitt sikring mot utbygging og for allmenn tilgjengelighet i Kommunedelplan for torg og møteplasser, vedtatt av bystyret 22.4.2009.

90.3 % av de registrerte grøntområdene i bydelen eies av kommunen. Privateid areal utgjør 3.1 % mens Staten eier 6,6% av grøntområdene i bydelen.

Erstatningsareal

Grøntplanen har som utgangspunkt at parker, natur- og friområder ikke skal omdisponeres til andre formål. I en by med sterk vekst, konsentrert utbyggingsmønster og skiftende arealbehov er det imidlertid realistisk å tro at det kan bli fremmet planforslag i strid med dette. For å sikre at eventuelle omdisponeringer blir erstattet, spesielt når det gjelder arealer som er viktige for barn og unges lek og rekreasjon, har regjeringen vedtatt rikspolitiske retningslinjer for barn og unge. I planen tas det sikte på å følge opp de rikspolitiske retningslinjene med utfyllende bestemmelser om omdisponering av park, natur- og friområder. Det stilles krav til dokumentasjon og konsekvensvurdering i forbindelse med forslag til omdisponering av park, natur- og friområder. Ved forslag til omdisponering av fellesarealer for lek og områder som er regulert til boligformål er det den rikspolitiske retningslinjen som gjelder.

I områder med behov for nye parker vil det ikke være godt nok å erstatte et eventuelt omdisponert park, natur- og friområde, men det forutsettes en tilførsel på grøntareal. Planen foreslår egne retningslinjer for omdisponering av park, natur- og friområder i disse områdene. I planbestemmelsene stilles krav til erstatningsarealets kvalitet, lokalisering og egnethet, og krav om oppfølging i form av samtidig planmessig sikring av arealet.

Støy og stille områder

Kommunens utpekte ”stille områder”, slik de framkommer i Handlingsplan mot støy i Oslo 2008-2013, vises på kart 4.2 i planen. Avgrensningen av områdene forventes gjennomgått og detaljert våren 2009.

For å sikre at støynivået i de stille områdene hensyntas, foreslås en retningslinje som skal ivareta at intensjonene i Handlingsplanen og Miljøverndepartementets retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging, T-1442, legges til grunn ved forslag om nye eller utvidelser av eksisterende støykilder.

Overordnet turveinett

Prinsippet om et sammenhengende grønt nettverk er lagt til grunn for planens forslag til bevaring og videreutvikling av turveinettet. Revidert nett bygger på det overordnede turveinettet fra Grøntplanen i 1993, med noen mindre justeringer. Det er lagt opp til at nye turdrag (se definisjon kap. 1.6) holdes atskilt fra traséene for hovedsykkelveinettet. Enkelte traséer er i dag sammenfallende. Det har ikke vært anledning til å gjennomgå disse med tanke på å finne alternative løsninger.

I planen er det skilt mellom eksisterende turdrag (i betydning planmessig sikret), framtidige turdrag med kjent trasé, framtidige turdrag med prinsipptrasé og viktige gangforbindelser. I tillegg angis krysningspunkter som bør sikres. (se planens kart 4.3)

I planen foreslås 19 manglende lenker (5 løpekm) i det etablerte turveinettet planmessig sikret som turdrag. Seks lenker (1 løpekm) vises som framtidige turdrag på plankartet, men den planmessige sikringen avklares i andre planer. I tillegg suppleres det eksisterende turveinettet med ni nye, lengre traséer (23 løpekm). Av disse avklares én av traséene (3 løpekm) i en annen plan.

På plankartet er det markert 14 områder der det skal etableres turdrag i framtida, men der endelig trasé ikke er avklart. Det er foreslått retningslinjer som skal bidra til at det sikres turdrag ved byutvikling i disse områdene. 14 nye viktige gangforbindelser foreslås for å sikre forbindelse mellom turdragene. For øvrig er nettet av turveier og andre viktige gangforbindelser i hovedtrekk som i Grøntplanen fra 1993.

Samlet lengde av planlagte og eksisterende turdrag og andre viktige gangforbindelser utgjør 365 km, hvorav 235 km går gjennom planmessig sikrede turdrag. Det presiseres at ikke alle lenkene i turveinettet er opparbeidet.

Turdrag

Det er stor variasjon i hva som er mulig å få til av bredder på turdragene i ulike deler av byen. I henhold til DN Håndbok 23:2003 sikrer en bredde på 30 meter et godt fungerende turdrag som er tydelig lesbart, grønt og gir en opplevelse av å være skjermet fra tilliggende bygg og anlegg. Bredden gir gode muligheter for en bevisst utforming av turdraget og landskapstilpasning av turveien. Bredden sikrer mulighet for etablering og bevaring av ønsket vegetasjon og en bevisst terrengforming. I turdrag som er smalere enn 30 meter gir bredden i mindre grad mulighet for egendefinering av turdraget. Opplevelsen av smale turdrag vil være avhengig av utforming av tilliggende soner; om det er private hager/utearealer med mye grønt eller om det er bygninger helt inntil, om avgrensningen mellom privat og offentlig er tydelig eller om turdraget oppleves udefinert og/eller privatisert. Turdraget kan fungere godt dersom avgrensningen er tydelig, og det går et entydig opplevelsesmessig skille mellom private og offentlige arealer.

Det foreslås en hensynssone på 20 meter fra turdrag hvor alle tiltak skal vurderes opp i mot hvilke konsekvenser tiltaket vil kunne ha for turdragets opplevelses- og naturkvaliteter (se planens figur 4.2).

Det stilles dokumentasjonskrav for alle tiltak i denne sonen. For turdrag smalere enn 30 meter, som er mer sårbare for tiltak langs turdraget, er det foreslått en retningslinje om "byggefritt område" innenfor en sone på 10 meter fra turdraget. Tidligere vedtatte reguleringsplaner vil fortsatt gjelde, men retningslinjen gir signaler om at sonene bør beholdes byggefrie. For nye turdrag stilles det i retningslinjene krav om en minimumsbredde på 30 meter.

Andre viktige gangforbindelser

Det er ønskelig å sikre og utvikle viktige gangforbindelser mellom turdrag, og mellom turdrag og andre sentrale deler av Oslos blågrønne struktur. Viktige gangforbindelser omfatter forbindelser i områder der omgivelsene ikke muliggjør etablering av et turdrag (det vil si under 5 meters bredde), men der det likevel anses hensiktsmessig å vise en trasé på plankartet. Viktige gangforbindelser bidrar til å opprettholde en sammenheng / kontinuitet i turveinettet. Forbindelsene følger vanligvis smett eller fortau langs veier, gater og jernbanelinjer. Der det er mulig å velge ulike gangforbindelser, er de mest trafikksikre, støyfrie og "grønne" forbindelsene valgt. Det er lagt opp til retningslinjer som bidrar til en "grønn" og trygg utforming i forlengelsen av turdragene.

Krysningspunkter

Krysningspunkter defineres der turdraget møter en større kjørevei, jernbane eller T-bane. For veier er det tatt utgangspunkt i veier med ÅDT over ca. 6000 kjt/døgn. Det er nødvendig å sikre dette punktet planmessig for å tydeliggjøre behov for en ny og bedre løsning med hensyn til ønsket om sammenhengende turdrag. Punktene er markert på plankartet og det er knyttet retningslinjer til dem. Det har blitt lagt vekt på at turdragene skal synliggjøres og gis prioritet. Kun ved kryssing av hovedtrafikkårene og baner vil det i praksis være aktuelt å vurdere planskilte løsninger. For andre veier anses det som mest aktuelt med kryssing i plan. Hensikten er å unngå at brukere av turdragene må gå omveier. Underganger oppleves dessuten ofte som utrygge, og både over- og underganger gir utfordringer knyttet til universell utforming.

Eksisterende vassdrag

I planforslaget legges det til rette for at åpne strekninger av elver, bekker, vann, dammer og tjern skal bevares. Det foreslås å differensiere på krav til byggefrie belter langs vassdrag i tråd med forslag til Byøkologisk program 2008 - 2024. Begrunnelsen for dette er at det anses som noe urimelig med et like strengt krav til byggefritt belte langs de minste bekkene som de største elvene. På bakgrunn av dette foreslås det retningslinjer som skal sikre at det etableres et byggefritt belte på hver side av alle vassdrag på minimum 20 meter langs alle hovedløp og 12 meter langs alle sidebekker. Det er lagt opp til at karakteren i de enkelte områdene skal vektlegges i vurderingen av omsøkte tiltak og nye planer, og at områdene så langt mulig skal være tilgjengelige for allmennheten. Innenfor det byggefrie beltet bør det også sikres nødvendig areal for kantvegetasjon.

Gjenåpning av vassdrag

I forbindelse med planarbeidet er det laget en utredning om hvilke deler av Oslos vassdrag innenfor byggesonen som kan være aktuelle å gjenåpne. Utredningen har tatt for seg alle hovedvassdragene i byggesonen med unntak av Alna og Lysakervassdraget som er gjenstand for egne kommunedelplaner.

I utredningen har hovedvassdragenes hovedløp blitt tillagt større betydning enn sidebekkene og de har derfor fått andre utvelgelseskriterier. Bakgrunnen for at en tillegger gjenåpning av hovedløpene ekstra betydning, er at det vil skape sammenhengende blågrønne korridorer som kan binde Marka sammen med fjorden. Langs alle hovedløpene ønskes det en gjenåpning på alt som er lukket, så langt det er mulig i forhold til eksisterende situasjon og potensial for framtidige endringer i bebyggelses- og infrastruktur.

Gjenåpning av sidebekker vil kunne berike og utdype de blågrønne korridorene som hovedløpene utgjør. I mange tilfeller kan de mindre bekkene binde grøntområder sammen eller bidra til å øke verdien i et grøntområde. Utvelgelsen av hvilke sidebekker som er aktuelle å gjenåpne er gjennomført etter følgende kriterier:

- at sidebekken har en betydning for den overordnede allment tilgjengelige grønnstrukturen
- at sidebekken er aktuell å gjenåpne i forhold til eksisterende ledningsnett og vannføring
- at det vurderes som teknisk mulig å gjenåpne sidebekken i forhold til omgivelsene den ligger i

På bakgrunn av overnevnte kriterier vurderes 15 lukkede sidebekker og strekninger langs hovedløpene som aktuelle for gjenåpning, og foreslås gjenåpnet i planen. I tillegg er det tilknyttet retningslinjer for å sikre gjenåpning av ti sidebekker til Alna som er vurdert i arbeidet med kommunedelplan for Alna Miljøpark. Aktuelle lukkede bekker innenfor Gjersrud - Stensrud området bør vurderes gjenåpnet i forbindelse med planlegging av området.

Det er foreslått retningslinjer for å sikre at gjenåpnede bekker og elver får høy kvalitet. Det legges til rette for at utforming og løsning for gjenåpnet vassdrag må vurderes i forhold til omgivelsene.

På plankartet er det også vist lukkede strekninger langs vassdrag som er sikret eller vil bli sikret i annet planarbeid. Det er ikke gitt retningslinjer for disse da gjenåpning og behov for sikring av ubebygde arealer langs vassdragene ivaretas i de respektive planer.

Hensynssoner rundt elveløp og dammer

Områdene langs elvene er i likhet med turdragene viktige for naturopplevelser og for å skape sammenhengende grønne nettverk. Elvedragene har særlige landskapsmessige og økologiske verdier og det foreslås derfor en hensynssone på 100 meter langs hovedvassdragenes hovedløp, med retningslinjer for å sikre landskapsverdier, økologiske og opplevelsesmessige verdier. Det foreslås også lagt en 100 meters hensynssone rundt dammer registrert i kommunens naturdatabase for å sikre habitatet for rødlistede amfibiearter.

Gravlunder

Planen sikrer at alle etablerte gravlunder innenfor byggesonen blir opprettholdt og videreutviklet som viktige grøntområder med stille parkpreg. Dagens regulerte gravlundsareal foreslås i hovedsak opprettholdt. *Et unntak er regulert gravlundsareal ved Vestre Aker kirke der det foreslås å sikre arealet som park, natur- og friområde i planen. Bakgrunnen for dette er at Gravferdsetaten har stilt området til disposisjon for annen bruk da det ikke er egnet til gravlund.* Tre opparbeidede gravlunder (Vestre gravlund, del av Ris urnelund og Gamle Aker gravlund) er ikke regulert til grav- og urnelund. Disse foreslås sikret som grav- og urnelund i planen.

På Voksen er det identifisert mulige interessekonflikter mellom gravlund og natur- og rekreasjonsverdier.

På Klemetsrud kan grunnforholdene gjøre framtidig gravlund vanskelig. Disse temaene behandles ikke i foreliggende plan. Dersom gravlundsareal skal omdisponeres må dette behandles i egne planer. Det er foreslått en bestemmelse om at omregulering til grønnstruktur skal prioriteres høyt, dersom gravlundsareal skal omdisponeres.

Det foreslås ingen nye gravlunder. Behovet for eventuelle nye gravlunder forutsettes behandlet i egen plan.

For å sikre gravlundene som grøntområder med stille preg foreslås det en bestemmelse om at anbefalte støygrenser for utendørs oppholdsareal i retningslinje T-1442 eller senere retningslinje som erstatter denne, skal gjelde.

Kolonihager

Alle kolonihagene er planmessig sikret med formål byggeområde - kolonihage. Planen legger opp til at gjeldende regulering opprettholdes, og at områdene bevares som viktige grøntområder og kulturminner. Det er foreslått en bestemmelse om at kolonihageområdene bør være tilgjengelige for allmenn gjennomgang.

Landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF-område)

Ett område, gnr. 94 bnr. 211 og 101, Hagaløkka 8, foreslås avsatt som landbruks-, natur- og friluftsområde (se planens kart 4.1). Området er i dag regulert til bolig og ligger inntil en fjellskrent som inngår i Marka. I henhold til rapport fra NGI av 23.01.2009 er området rasutsatt. Det framgår av rapporten at det er behov for omfattende sikringstiltak på eiendommene for at de skal kunne bebygges, og den nordligste delen ligger innenfor faregrensen for steinsprang. På grunn av rasfaren foreslås en bestemmelse som fastsetter at området ikke kan bebygges. Gjeldende reguleringsplaner til boligformål for disse to eiendommene erstattes av denne planen.

Ivaretagelse av blågrønne verdier i hele byggesonen

Trær og vegetasjon

Trær og vegetasjon har en viktig betydning i byen, ikke minst for oppfattelsen av Oslo som en grønn by. Ved fortetting i byggeområdene, spesielt i småhusområdene, bør trær og annen verdifull vegetasjon i størst mulig grad bevares. Det foreslås en generell bestemmelse som stiller krav til bevaring og dokumentasjon av konsekvenser for vegetasjon ved tiltak innenfor disse områdene. I tillegg til private eiendommer, har kommunen også en utfordring med bevaring av trær på sine egne eiendommer. For kommunale eiendommer er det derfor foreslått retningslinjer som sikrer gjenplantning av trær når eksisterende trær må felles.

Langs kommunikasjonsårene har trær og vegetasjon ikke bare visuell betydning, men kan også ha en luftrensende og lokalklimatisk funksjon. Her ønskes alléer og store enkelttrær bevart, men det er også behov for videreutvikling og nyplanting. Enkelte utvalgte gater og veier, angitt som viktige kommunikasjonsårer på plankartet, foreslås etablert med allébeplantning. Dette

gjelder alle europa- og riksveiene, ringveiene og strøksgatene i Indre by samt Uelands gate . Ved gjennomføring av tiltak langs disse veiene og gatene skal det plantes allétrær. For veinettet for øvrig ønskes vegetasjon benyttet som estetisk og forurensningsdempende element. Tunnelåpninger er spesielt luftforurensningsutsatte områder og for disse foreslås det retningslinjer for å sikre at det etableres vegetasjon som buffer mot forurensning.

Plan- og bygningsloven er ikke alene nok til å sikre bevaring av trær. Plan- og bygningsetaten har allerede igangsatt et arbeid for å se på bruken av juridiske verktøy og erfaringer fra andre byer og land samt juridiske muligheter i den nye plan- og bygningsloven. Etaten er også i ferd med å gå igjennom interne rutiner for sikring av trær i forbindelse med løpende plan- og byggesaksbehandling.

I tillegg foreslås det at Friluftsetaten får ansvar for å organisere et arbeid for forvaltning av trær på kommunale områder.

Landskap

I planen er det foreslått en generell bestemmelse for å sikre at landskapsverdier hensyntas ved tiltak og utbygging i byggesonen. Det innebærer blant annet at landskapshensyn kommer inn som et tema tidlig i plan- og byggesaker og at det ved større tiltak utarbeides egen landskapsanalyse.

I tillegg er landskapsmessige viktige grøntområder ivaretatt i planen – dels ved forslag til planmessig sikring av konkrete områder og dels ved opprettholdelse av eksisterende sikring.

Områder med viktige naturverdier

For områder som er registrert i kommunens naturdatabase er det foreslått egne bestemmelser som stiller krav til bevaring og dokumentasjon. Grad av restriksjoner som skal legges på tiltak i disse områdene er differensiert etter hvilken verdistatus områdene har i naturdatabasen (nasjonal, regional eller lokal verdi).

Lokalklima og lokal luftkvalitet

Revidert plan fokuserer i større grad enn 1993-planen på grønnstrukturens betydning for lokalklima og lokal luftkvalitet. Grøntområder og vassdrag som har en svært viktig lokalklimatisk og luftkvalitetsmessig betydning sikres gjennom planen. I tillegg foreslås det generelle bestemmelser for å ivareta lokalklimatiske forhold ved fortetting i byggesonen. Dette innebærer blant annet at ny bebyggelse lokaliseres, orienteres og utformes slik at luftens egenventilering opprettholdes og at det etableres nye grøntområder i lokalklimatisk utsatte områder. Det foreslås også en bestemmelse som stiller krav om at det skal utarbeides egen analyse av lokalklima og luftkvalitet ved større utbyggings- og infrastrukturprosjekter.

Overvann

Vannets naturlige kretsløp må ivaretas for å imøtekomme utfordringene knyttet til den blågrønne strukturen i framtiden. Innføring av tiltak som lokal overvannshåndtering er med på å fordrøye nedbør som igjen kan redusere oversvømmelse. Åpne overvannsløsninger bidrar også til at overflatevannet ledes tilbake i grunnen eller vassdrag slik at den naturlige vannbalansen opprettholdes. Dette er viktig med tanke på å oppnå tilfredsstillende vannføring i vassdrag og sidebekker som skal gjenåpnes. På bakgrunn av dette er det foreslått en generell bestemmelse om at lokal overvannshåndtering skal legges til grunn ved alle utbyggingstiltak i byggesonen.

Vegetasjonsrikt utbyggingsområde

Det er gitt en egen retningslinje for Gjersrud - Stensrud området. Intensjonen er å bidra til at prinsipper som legges til grunn i Grøntplanen også legges til grunn i det videre planarbeidet for området. Dokumentasjonskrav for eksisterende vegetasjon og naturverdier er tatt inn i

retningslinjene.

Forslag til bestemmelser og retningslinjer

Bestemmelser

§ 1 Avgrensning

Planområdet omfatter hele byggesonen som vist på plankart datert 19.05.2009.

§ 2 Planens rettsvirkning

Plankartet og tilhørende bestemmelser er juridisk bindende og gjelder som tillegg til tidligere vedtatte kommunedelplaner og reguleringsplaner. Ved eventuell motstrid går denne planen foran tidligere vedtatte planer.

Grøntplanen erstatter tidligere vedtatte planer, herunder Grøntplanen av 15.12.1993 og andre planer i de tilfeller som følger av liste i vedlegg 1 til planen. Der områder også omfattes av kommunedelplan for torg og møteplasser vil denne planen fortsatt gjelde.

Til bestemmelsene er det knyttet retningslinjer for tiltak i og inntil områder særskilt avmerket på plankartet, samt ved andre tiltak i byggesonen.

§ 3 Generelle bestemmelser for hele byggesonen

§ 3.1 Landskap

Landskaphensyn skal inngå som tema i tidlig fase av plan- og byggesaksprosesser. Ved større tiltak som berører karakteristiske landskapstrekk skal landskapsmessige konsekvenser alltid beskrives og vurderes. Behovet for utarbeiding av egen landskapsanalyse skal vurderes. Det skal redegjøres for eventuelle avbøtende tiltak.

§ 3.2 Områder med viktige naturverdier

I områder hvor det er registrert naturverdier med nasjonal verdi i kommunens naturdatabase tillates ikke tiltak som kan forringe naturverdiene.

I områder hvor det er registrert naturverdier med regional verdi i kommunens naturdatabase skal det foreligge en klar overvekt av grunner for å tillate inngrep som kan forringe naturverdiene.

Naturverdiene skal være grundig utredet og vurdert før tiltak eventuelt tillates. Dersom tiltak likevel iverksettes skal de som hovedregel underordnes naturverdiene. Det skal også gjennomføres avbøtende tiltak for å forebygge skade av tiltaket.

I områder hvor det er registrert naturverdier med lokal verdi i kommunens naturdatabase skal man søke å unngå inngrep som kan forringe naturverdiene. Naturverdiene skal være grundig utredet og vurdert før tiltak eventuelt tillates. Tiltak skal avveies i forhold til naturverdiene.

Avbøting av skade og ulempe for naturverdiene skal vurderes.

§ 3.3 Lokalklima og lokal luftkvalitet

Utbyggingsprosjekter skal tilrettelegge for byens egenventilering gitt av terrengfall og elvedrag.

Det skal ikke legges bygninger på tvers av elveløp eller terrenginnsnevninger langs elve- og daldrag.

For større utbyggings- og infrastrukturprosjekter skal det sammen med reguleringsplan utarbeides en analyse av lokalklima og lokal luftkvalitet. Analysen skal dokumentere hvordan grønnstruktur skal benyttes som leskjerm mot vind og forurensning.

Ved større utbyggingstiltak i dalbunnsområder skal det etableres grøntområder som filtrerer avgasser og virker temperaturutjevner uten at de forhindrer kaldluftdrenasje (som ofte inneholder forurensning). Eksisterende grønne kiler fra åssidene og ned mot dalbunnen bør bevares og forsterkes.

§ 3.4 Trær og vegetasjon

Trær i byggeområder

Ved tiltak skal det dokumenteres at store trær og annen verdifull vegetasjon i størst mulig grad

bevares og gis gode vekstforhold, og at det avsettes tilstrekkelig plass til rotsystem og krone. Som del av utomhusplanen skal det utarbeides en marksikringsplan som viser tiltak for sikring av verdifull vegetasjon i bygge- og anleggsperioden. For mindre tiltak som ikke endrer utomhusarealet kan kommunen forenkle kravet til dokumentasjon.

Trær langs kommunikasjonsårer

Tiltak langs viktige kommunikasjonsårer, angitt på plankartet, skal opparbeides med allétrær.

§ 3.5 Utbygging av ny infrastruktur

Ved tiltak for infrastruktur som krysser eller berører turdrag, elv, bekk eller annen grønnstruktur skal konsekvenser for natur- og rekreasjon dokumenteres. Veier, baner, kabeltraséer, rørsystem m.v. som krysser eller berører vassdrag og friområder skal lokaliseres og utformes slik at den økologiske sammenhengen langs vassdraget opprettholdes og styrkes.

§ 3.6 Overvann

Lokal overvannshåndtering skal legges til grunn ved detaljutforming og prosjektering av alle tiltak. Det skal redegjøres for alt overvann, både takvann, overflatevann og drensvann, ved søknad om tillatelse etter plan- og bygningsloven. System for håndtering av overvann bør utnyttes som opplevelseselement og estetisk element i grønnstrukturen.

§ 4 Park, natur- og friområde

§ 4.1 Landskaps- og naturkvaliteter

I park, natur- og friområder kan det ikke oppføres bygg eller anlegg eller gjøres terrenginngrep eller andre tiltak som vanskeliggjør området bruk som park, natur- og friområde. Ved tiltak skal eksisterende landskapsformer og naturlig vegetasjon i størst mulig grad bevares. I områder hvor det er lite naturlig vegetasjon skal det vurderes om naturvegetasjon kan gjenskapes. Ved arbeider i slike områder skal det benyttes rene masser uten fremmede arter.

§ 4.2 Kulturminner

For områder som er registrert i Byantikvarens Gule liste over verneverdige bygg og anlegg, skal tilrettelegging for ferdsel og opphold ivareta viktige bevaringshensyn. Tiltak på disse områdene skal forelegges Byantikvaren for uttalelse før vedtak.

§ 4.3 Omdisponering av park, natur- og friområder

Ved forslag til omdisponering av parker, natur- og friområder skal områdets betydning for grønnstrukturen og konsekvenser av foreslått omdisponering dokumenteres. Dokumentasjonen skal inneholde beskrivelse av området når det gjelder:

- forholdet til overordnede og lokale landskapstrekk
- forholdet til viktige naturverdier og vassdrag
- områdets bruk og bruksverdi
- sammenheng med overordnet turveinnett, større naturområder og øvrige deler av grønnstrukturen i nærområdet .

Forslagets konsekvenser i forhold til punktene over må dokumenteres. Det kreves særskilt dokumentasjon av forhold omtalt i Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge.

Avbøtende tiltak for omdisponeringen, herunder sikring av erstatningsareal, skal inngå.

Analyse som viser samlet parkstørrelse, tilgangen til parker, parkenes bruksintensitet og forholdet mellom dette og lokalbefolkningens sammensetning og størrelse skal framgå.

Fullverdig erstatningsareal skal sikres i samme reguleringsplan. Med fullverdig erstatningsareal menes at:

- arealet skal ha en trafikktrygg atkomst, lokalisering og størrelse som kan betjene planlagt prosjekt og nærområde.
- arealet skal ha minst tilsvarende kvalitet som arealet som ønskes omdisponert. Kvalitet skal vurderes i forhold til tilgjengelighet, bruksmuligheter, støy, terreng mm. jf. R.2.2.

I reguleringsplanen skal det gis rekkefølgebestemmelser som sikrer opparbeidelse av erstatningsarealet selv om arealet ligger utenfor planområdet.

§ 5 Grav- og urnelund

Etablerte grav- og urnelunder skal opprettholdes og videreutvikles i sin rolle som viktige grøntområder med stille parkpreg.

Dersom områder avsatt til grav- og urnelund vurderes omdisponert skal omregulering til grønnstruktur ha høy prioritet.

Den til enhver tid gjeldende Retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442) eller senere retningslinje som erstatter denne skal gjelde for grav- og urnelunder.

§ 6 Kolonihager

Eksisterende kolonihager skal bevares som viktige grøntområder og kulturminner. Områdene skal i størst mulig grad være allment tilgjengelige for gjennomgang.

§ 7 Turdrag

Turdragene skal gi varierte opplevelser med grønne omgivelser og lav trafikkmengde. Det skal legges særlig vekt på trafiksikkerhetstiltak i krysningspunkter mot trafikkerte veier/ gater og banespor.

Etablering av turvei eller andre opparbeidings- og tilretteleggingstiltak i turdragene, skal underordne seg landskapet og områdets naturverdier.

§ 8 Landbruks- natur- og friluftområde

Området tillates ikke bebygd.

Retningslinjer

R 1 Felles retningslinjer for hele byggesonen

R 1.1 Trær og vegetasjon

Trær i byggeområder

For hvert tre som felles på kommunal grunn bør det gjenplantes minst ett nytt tre. Dersom ikke gjenplantning er mulig på opprinnelig voksested, bør gjenplantning gjøres et annet sted i byggesonen. Trær som er syke eller skadet kan felles. Trær som felles bør erstattes med nye trær som må gis gode vekstforhold.

Trær langs kommunikasjonsårer

Alléer og store enkeltrær langs gater og veier bør bevares. Ved omlegging eller utvidelse skal konsekvenser for eksisterende vegetasjon og trær langs den aktuelle strekningen dokumenteres. Tidligere alléer eller enkeltrær bør gjenplantes og gis gode vekstforhold.

Ved tiltak som medfører omlegging eller etablering av større kommunikasjonsårer skal det utarbeides analyser av omkringliggende landskap og eksisterende vegetasjon. Vegetasjon som foreslås fjernet, bevart og nyplantet skal avmerkes og dokumenteres i marksikringsplan.

Vegetasjon bør benyttes som estetisk og forurensningsdempende element ved utbygging av kommunikasjonsnettet.

Vegetasjon bør etableres i flere sjikt for å dempe forurensing og skjerme bakenforliggende områder. Antatt filtreringseffekt og konsekvenser knyttet til vind i det aktuelle området skal dokumenteres ved søknad om tillatelse.

Ved utforming av alle typer trafikkanlegg (rundkjøringer etc.) bør muligheter for bruk av permeable flater og vegetasjon vurderes og dokumenteres i overvannshåndteringsplan.

Ved tunnelåpninger

Tunnelprosjekter bør planlegges med beplantning ved tunnelåpningene som buffer mellom tunnel og byggeområder der det er mulig. Det skal vurderes om forurensningen kan håndteres på stedet ved hjelp av vegetasjon og vann, spesielt dersom tunnelmunningen legges til en lokal stagnasjonssone.

R 2 Park, natur- og friområde

R 2.1 Inntil park, natur- og friområde

Planer og tiltak som foreslås på eiendommer som grenser inntil eller på annen vesentlig måte berører park, natur- og friområde skal hensynta og dokumentere konsekvenser for natur-, landskaps- og naturverdier, solforhold, støy og tilgjengelighet til områdene.

Tiltak bør utformes slik at det er et tydelig skille mellom offentlig og privat areal. Etablering av eventuelle nye kommunikasjonsanlegg bør gi redusert barriereeffekt.

Ved etablering av nye eller utvidelse av eksisterende støykilder som kan påvirke støyforholdene i utpekte "stille områder" i kommunens "Handlingsplan mot støy", skal det dokumenteres at støyforholdene for områdene ikke forverres. Det bør også redegjøres for hvordan støyforholdene kan søkes forbedret i tråd med ambisjonene for utendørs støynivå i Retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442) eller senere vedtatte retningslinjer som erstatter denne.

R 2.2 Krav til nye parker

Nye parker bør fortrinnsvis lokaliseres på steder med gode solforhold, god utsikt, og på steder med eksisterende natur- og landskapskvaliteter eller med gode vilkår for vegetasjonsutvikling. Ved lokalisering av nye parker bør det vurderes hvordan parken kan bidra til bedre lokalklima og luftkvalitet for nærliggende områder.

Det skal vurderes hvordan ny park kan supplere eksisterende grønnstruktur i nærområdet både når det gjelder bruks- og naturinnhold. Lokalisering, avgrensning og utforming av parken bør legge til rette for allsidig bruk og ulike alders- og brukergrupper. Parken bør utgjøre et sammenhengende areal, og ha en utstrekning og form som ivaretar allmenn tilgjengelighet og et åpent uttrykk. Parken bør ha en tydelig avgrensning mot private arealer. Parken bør hovedsakelig ikke ha større terrengfall enn 1:12, og bør i størst mulig grad grense til eller ha god romlig tilknytning til offentlig gate eller gang/sykkelvei.

Nye parker kan ikke erstatte krav til private uteoppholdsarealer. Det bør sikres at parken ferdigstilles parallelt med bebyggelsen. Parken bør reguleres til friområde og være tilgjengelig for allmennheten.

R 2.3 Norm for minimumsdekning av parker

Hele byggesonen bør være dekket av planmessig sikrete parker innenfor angitte gangavstander langs offentlig vei. Det differensieres mellom indre og ytre by, der både punkt 1 og 2 må være sikret i indre by og punkt 2 må være sikret i ytre by :

1. Park på minimum 1 dekar innenfor 250 meter gangavstand
2. Park på minimum 5 dekar innenfor 500 meter gangavstand

R 2.4 Utvikling av grønnstruktur i hele byggesonen

R 2.4a Ved tiltak som omfatter 40 000 m² BRA eller mer, eller i områder hvor det gjennom parallelle utviklingsprosjekter planlegges utbygging av totalt 40 000 m² BRA eller mer, bør det ved de enkelte tiltak dokumenteres hvordan R 2.3, punkt 1 følges opp. Dersom det ikke kan vises til allerede planmessig sikret og opparbeidet park har kommunen anledning til å forutsette sikret etablering av nye parker. Dersom det vises til allerede planmessig sikret og opparbeidet park, bør dokumentasjonen inneholde en vurdering av parkens kvaliteter i forhold til R 2.2, samt en analyse av parkens bruksintensitet og forholdet mellom lokale parker og lokalbefolkningens størrelse og sammensetting. Dersom dette forholdet tilsier stor belastning på eksisterende parker, eller dersom eksisterende parker ikke har tilfredsstillende kvaliteter, kan kommunen forutsette sikring av ny park.

Kommunen har anledning til å kreve større park avhengig av størrelsen på tiltaket.

R 2.4b Ved tiltak som omfatter 40 000 m² BRA eller mer, kan kommunen be om at det tilrettelegges for park, dersom terreng-, naturforhold eller andre stedlige forhold tilsier det.

R 2.5 Innenfor område med behov for park på minimum 5 dekar

R 2.5a I disse områdene tillates ikke omdisponering av etablerte eller egnede lekearealer for

barn og unge, med mindre det dokumenteres at ny utbygging vil føre til en bedret totalsituasjon for barns lek/ grønnstrukturen i området. Uttalelse fra representant for barn i plansaker skal tillegges særlig vekt i vurderingen.

R 2.5b Ved tiltak som omfatter 40 000 m² BRA eller mer, bør park på minimum 5 dekar etableres i henhold til R 2.2. Dette må løses på egen tomt eller nærliggende tomt, slik at normen i R 2.3, punkt 2 blir oppfylt.

R 2.5c Ved tiltak i områder hvor det planlegges utbygging gjennom tilliggende utviklingsprosjekter av til sammen 40 000 m² BRA eller mer, bør park etableres i henhold til R 2.3, punkt 2, og med kvaliteter i henhold til R 2.2. Kommunen har anledning til gjennom utbyggingsavtaler å legge til grunn at slike utviklingsprosjekter sammen sørger for sikring og opparbeiding av nye parker.

R 2.5d I områder hvor det gjennom tilliggende utviklingsprosjekter planlegges utbygging av totalt inntil 40 000 m² BRA, forutsettes det dokumentert hvordan R 2.3, punkt 2 følges opp. Kommunen har anledning til gjennom utbyggingsavtaler å legge til grunn at tilliggende utviklingsprosjekter sammen sikrer opparbeiding av nye parker.

R 2.5e For tiltak som berører/ beslaglegger kommunal eiendom bør det vurderes spesielt om R 2.3, punkt 2 kan ivaretas gjennom utvikling av eiendommen til park.

R 2.6 Innenfor område med behov for park på minimum 1 dekar

R 2.6a I disse områdene tillates ikke omdisponering av etablerte eller egnede lekearealer for barn og unge, med mindre det dokumenteres at ny utbygging vil føre til en bedret totalsituasjon for barns lek/grønnstrukturen i området. Uttalelse fra representant for barn i plansaker skal tillegges særlig vekt i vurderingen.

R 2.6b Ved tiltak som omfatter 20 000 m² BRA eller mer, bør park på minimum 1 dekar etableres i henhold til R 2.2. Dette må løses på egen tomt eller sikres juridisk på nærliggende tomt, slik at normen i R 2.3, punkt 1 blir oppfylt.

R 2.6c Ved tiltak i områder hvor det planlegges utbygging gjennom tilliggende utviklingsprosjekter av totalt 20 000 m² BRA eller mer, bør park etableres i henhold til R 2.3, punkt 1, og med kvaliteter i henhold til R 2.2. Kommunen har anledning til gjennom utbyggingsavtaler å legge til grunn at slike utviklingsprosjekter sammen sørger for sikring og opparbeiding av nye parker.

R 2.6d I områder hvor det gjennom parallelle utviklingsprosjekter totalt planlegges utbygging av inntil 20 000 m² BRA, kan kommunen ved de enkelte tiltak forutsette det dokumentert hvordan R 2.3, punkt 1 følges opp. Kommunen har anledning til gjennom utbyggingsavtaler å legge til grunn at slike utviklingsprosjekter sammen sørger for sikring og opparbeiding av nye parker.

R 2.6e For plan/tiltak som berører/ beslaglegger kommunal eiendom bør det vurderes spesielt om R 2.3, punkt 1 kan ivaretas gjennom utvikling av eiendommen til park.

R 2.7 Omdisponering av park, natur- og friområder

Norm for dekning av parker i R 2.3 bør legges til grunn for vurdering av behov for erstatningsareal.

Dersom grøntareal per person er lite og/eller eksisterende parker ikke har tilfredsstillende kvaliteter kan kommunen kreve erstatning også selv om overnevnte normer er tilfredsstillt.

R 3 Grav- og urnelund

Nye grav- og urnelunder bør etableres slik at de bidrar til å understreke og styrke Oslos grønne kvaliteter, både når det gjelder landskap, forhold til verdifulle naturområder, vann og vassdrag, til parksystemet og til det sammenbindende turveinettet.

Estetiske og støy- og innsyndempende elementer som buffervegetasjon, støyskjermer og voller i randsonen rundt grav- og urnelundene bør etableres, bevares og videreutvikles.

R 4 Turdrag

R 4.1 Hensynssone langs turdrag

Ved alle tiltak innenfor en sone på 20 meter fra regulert turdrag skal konsekvenser for biologiske verdier, solforhold, støy, utsikt, tilgjengelighet og naturopplevelse i turdraget dokumenteres.

I denne sonen bør tiltak som medfører at turdraget oppleves som privatisert unngås.

Der hvor turdraget er smalere enn 30 meter bør det ikke tillates nye tiltak i en sone på 10 meter fra turdraget. Det bør opparbeides et tydelig fysisk og visuelt skille mellom private og offentlige arealer, fortrinnsvis gjennom en bevisst bruk av vegetasjon eller natursteinsmurer, slik at turdraget oppleves som allment tilgjengelig.

Ved tiltak i områder mellom kystlinja og nærliggende turdrag bør den visuelle kontakten mellom turveien og sjøen sikres. Tiltak som bidrar til redusert visuell kontakt mellom turveien og sjøen bør unngås.

R 4.2 Lokale atkomster

Lokal atkomst til Marka og andre større grøntområder bør sikres i reguleringsplaner som offentlige fri- eller trafikkområder. Ved innsendelse av søknad om tillatelse til tiltak bør det redegjøres for eksisterende lokale atkomster/ tråkk som tiltaket berører.

R 4.3 Nye turdrag

Etablering av nye turdrag eller flytting av eksisterende turdrag ivaretas slik:

Bredde

Turdraget (friområdereguleringen) bør være minimum 30 meter bredt, men kan vurderes smalere dersom tilliggende arealer opplevelsesmessig fungerer som en del av turdraget.

Lokalisering

Dersom byggeområdet har eksisterende natur- og landskapskvaliteter bør omsøkt tiltak lokaliseres og utformes slik at turdraget tilknyttes disse. Turdragets tilgrensende arealer bør gis gode vilkår for vegetasjonsutvikling, men uten at nytt turdrag forringer eksisterende kvaliteter.

Universell utforming

Turveilegemer i nye turdrag bør utformes slik at de blir tilgjengelige for alle, dersom dette ikke er i vesentlig konflikt med landskaps- og naturinteresser.

Rekkefølge

Nye tilgrensende turdrag forutsettes å være ferdig opparbeidet før det gis midlertidig brukstillatelse for nye byggeprosjekter.

R.4.4 Andre viktige gangforbindelser

Bevaring av vegetasjon langs andre viktige gangforbindelser

Gangforbindelsens grønne kvaliteter bør bevares. I planforslag for områder med større eksisterende trær langs gangforbindelsen bør det vurderes å sikre trærne i planforslaget ved at disse avmerkes på plankartet/marksikringskartet.

Ved gateutforming

Ved nye tiltak i eller langs andre viktige gangforbindelser bør disse få en grønn profil gjennom bevisst bruk av vegetasjon. Fotgjengere og syklistere bør prioriteres i gateprofilen.

Trafikksikkerhet

Trafikksikkerhetstiltak som innsnevring av kjørefeltets bredde, opphøyning av gangfelt, skjerming mellom gate og fortau og lignende forutsettes benyttet for viktige krysningspunkter og for viktige gangforbindelser.

R 4.5 Krysningspunkter

Avmerkede krysningspunkter bør gis en tydelig, trafikksikker utforming som gir prioritet til turdraget eller andre viktige gangforbindelser.

R 5 Områder for særskilt bruk eller vern av sjø og vassdrag

R 5.1 Eksisterende vassdrag

Hovedløpene i de ti hovedvassdragene i Oslo er som følger: Lysakerelva, Mærradalsbekken, Hoffselva/Holmenbekken, Frognerelva/Sognsvannsbekken, Akerselva, Hovinbekken, Alna,

Ellingsrudelva, Ljanslrelva og Gjersjøelva. Andre bekker betegnes som sidebekker. I et område på opptil 20 meter fra vannkant for hovedløp og 12 meter fra vannkant for sidebekker bør det ikke oppføres ny bebyggelse, anlegg eller gjøres terrenginngrep som er søknads- eller meldepliktige etter plan- og bygningsloven. I saksbehandlingen skal det legges avgjørende vekt på områdets karakter i og langs vassdragene, blant annet forekomst av naturlig vegetasjon.

De byggefrie beltene bør så langt mulig være allment tilgjengelige der dette ikke kommer i konflikt med natur- og landskapsinteresser. Innenfor det byggefrie beltet bør det sikres areal for kantvegetasjon.

R 5.2 Gjenåpning av vassdrag

Lukkede elvestrekninger og sidebekker angitt på plankartet bør søkes gjenåpnet.

Gjenåpnede vassdrag bør utnyttes som opplevelseselement med estetisk kvalitet i grønnstrukturen.

Gjenåpnede vassdrag med sidearealer bør gjøres tilgjengelig for allmennheten slik at de blir en del av den overordnede blågrønne strukturen.

Lukkede elver og bekker bør søkes gjenåpnet i sine historiske bekkeløp med tilstrekkelige grønne sidearealer og stedegen kantvegetasjon. Der det ikke er mulig med gjenåpning i det historiske bekkeløpet bør det søkes etablert et mest mulig naturlig bekkeløp. Der vassdragets omgivelser har en bymessig karakter og/eller det er begrenset med ubebygde arealer kan det vurderes en mer bymessig utforming av det gjenåpnede vassdraget.

Ved gjenåpning og restaurering av vassdrag skal det gjennomføres en økologisk vurdering av området som legges til grunn for beplantning og andre tiltak.

R 6 Hensynssone langs elveløp og dammer

I hensynssoner langs elveløp bør tiltak som forringer naturopplevelse, landskaps- og naturverdier som hovedregel unngås. Ved søknads- og meldepliktige tiltak innenfor hensynssonen skal konsekvenser for naturopplevelse, natur- og landskapsverdier i og langs elveløpet dokumenteres.

I hensynssoner rundt dammer bør tiltak som kan true eksisterende amfibiearter unngås. Ved søknad om tillatelse til tiltak innenfor hensynssonen skal konsekvenser for naturverdier tilknyttet dammene dokumenteres.

R 7 Retningslinjer for planlegging av Gjersrud-Stensrud området

Ved planlegging og utbygging av området Gjersrud-Stensrud skal det tas mest mulig hensyn til verneverdig vegetasjon. Det skal vurderes om det kan legges spesielt til rette for en økologisk byutvikling, der vann og vassdrag inngår som en viktig del. Lukkede bekker bør vurderes gjenåpnet.

Der det er naturlig i forhold til eksisterende topografi og vegetasjon bør turdragene i størst mulig grad følge vassdrag. I planarbeidet bør eksisterende vegetasjon og andre naturverdier kartlegges og dokumenteres. Det bør sikres parker i tråd med R 2.2 og R 2.3.

Oppfølging og ansvarsfordeling

Nedenfor følger en sammenstilling av de oppfølgingsoppgaver som vil være nødvendig eller ønskelig som følge av planforslaget, med forslag til fordeling av hovedansvar.

Oppfølgingsoppgavene er ikke satt opp i prioritert rekkefølge.

Beskrivelse	Ansvar
1. Bydelsvise planer for oppgradering og vedlikehold av parker og naturområder	
Bydelsvise planer for park- og naturområder bør gi rammer og retningslinjer for utforming, opparbeiding og forvaltning av offentlige parker og grønt-områder. Målet er å sikre kvalitet, oppnå en utforming som tåler slitasje og bruk samt gi større grad av helhet i byens grøntområder. I arbeidet bør man også vurdere potensial for å skape større variasjon i grønnstrukturen, herunder hvilke områder som skal være naturområder med vekt på biologisk mangfold framfor kultivering. Bydelsvise planer skal gjøre det enklere for Friluftsetaten, bydelene og andre forvaltere å oppnå og opprettholde god standard på områdene.	Plan- og bygningsetaten og Friluftsetaten i samarbeid med bydelene.
2. Heldekkende biotopkartlegging av byggesonen	
Målet er å supplere eksisterende naturdatabase som på grunn av metoden som er brukt, ikke fanger opp viktige deler av bynaturen.	Friluftsetaten
3. Utredning av viktige spredningskorridorer og økologiske kjerneområder i byggesonen	
I tillegg til grøntkorridorer som framkommer som en del av turveinettet er det viktig å utrede forekomst og kartfeste andre grønne korridorer som fungerer som spredningskorridorer for dyr og planter. Blant annet er mindre grøntområder ofte en viktig del av slike korridorer ("stepping stones"). Målet er å planmessig sikre spredningskorridorer og derved unngå at mindre grøntområder, som er viktige for at korridorene som helhet skal fungere, omdisponeres til andre formål. Det bør samtidig foretas en gjennomgang av de økologiske kjerneområdene i byggesonen.	Friluftsetaten
4. Utvikle metode for arealregnskap	
Utarbeiding av metode for ett arealregnskap basert på detaljerte registreringer av grøntområder (grøntregistreringene) og ett arealregnskap basert på infrarøde satellitt-/flybilder. Målet er å utvikle metoder for regnskap som supplerer hverandre, og utvikle redskap for å overvåke grønnstrukturen over tid. Metoden bør hensynta/sortere mellom planlagte og mer vilkårlige endringer av arealbruk på grøntområder.	Plan- og bygningsetaten
5. Reguleringsmessig sikring av foreslåtte park, natur- og friområder i Grøntplanen	
Gjennomgang av foreslåtte områder for å vurdere behov for regulerings-messig sikring: – for at kommunen får råderett over områder – for å sikre allmenn tilgang til området, tilrettelegge (opparbeide) området, skjøtte området eller forvalte området – for differensiering av formålet – for eksempel regulering til friområde eller naturområde	Friluftsetaten/ Plan- og bygningsetaten
6. Vurdering av omreguleringsbehov	
Det foretas en gjennomgang av regulerte friområder som har annen bruk, for å vurdere om de bør omreguleres i tråd med faktisk bruk eller om friområdereguleringen bør realiseres. Dette må vurderes i forhold til arealenes egnethet som friområde, behov for friområde i nærområdet m.m. Samtidig foretas en vurdering av hvilke arealer som bør sikres reguleringsmessig ut fra klimahensyn.	Plan- og bygningsetaten og Friluftsetaten i samarbeid med bydelene

Beskrivelse	Ansvar
7. Gjennomgang av registrerte grøntområder som ikke er vurdert i planen	
Registrerte, ikke planmessige sikrede grøntområder som ikke er vurdert i planen, gjennomgås for å vurdere om de skal reguleres til friområde, annet "grønt" reguleringsformål eller byggeformål.	Plan- og bygningssetaten
8. Strategi for gjenåpning av vassdrag	
Det må utarbeides strategi for gjennomføring av definerte gjenåpningsprosjekter. En del av denne strategien vil være å utarbeide mulighetsstudier for gjenåpning av lukkede elver og utvalgte sidebekker. Gjennomføringsstrategi må beskrive planlagt metode for erverv av nød-vendige arealer.	Vann- og avløpsetaten og Friluftsetaten
9. Utvikle og sikre skole- og parselhager	
Gjennomgang av behov for regulering/omregulering av skole- og parsell-hager. Målet er at regulering er i tråd med bruken av områdene samt at områder som trenger planmessig sikring ivaretas. Det skal også vurderes behov for nye parselhager. Vurdering av hvilken etat som bør ha det overordnede fagansvar når det gjelder å ivareta skole- og parselhager i planprosesser osv. Målet er å sikre en mer enhetlig forvaltning og sikring av områdene.	Friluftsetaten
10. Sikre viktige trær	
Friluftsetaten får ansvar for å organisere et oppfølgingsarbeid for forvaltning av trær på kommunale områder. Målet er å sikre bedre koordinering mellom etater og bydelene samt å få bedre kontroll med felling, vekstforhold, gjen-plantning og skjøtsel. Plan- og bygningssetaten går gjennom interne rutiner for sikring av trær i forbindelse med løpende saksbehandling. Målet er å sikre at trær ivaretas i løpende saksbehandling. Plan- og bygningssetaten skal se på bruken av juridiske verktøy og erfaringer fra andre byer og land og vurdere juridiske muligheter i ny plan- og bygningslov. Arbeidet er igangsatt.	Friluftsetaten Plan- og bygningssetaten
11. Økt tilrettelegging for sjøbadsfunksjoner	
Behovet for økt tilrettelegging for bade- og båttaktiviteter i strandsonen fra Ormsund og sørover mot bygrensen skal utredes med tanke på å sikre befolkningen nye og bedre muligheter for sjøbading, strandaktiviteter, tilgang til flytebrygger m.m.	Plan- og bygningssetaten

Bruk av utbyggingsavtaler for gjennomføring av planen

Planens forslag til nye park, natur- og friområder, turdrag og gjenåpningsprosjekter berører både private og kommunale eiendommer innenfor byggesonen. For å få gjennomført forslagene kan utbyggingsavtaler mellom utbyggere og kommunen være et aktuelt redskap.

Bydelsdirektørens vurdering

Grøntplanen har som utgangspunkt at parker, natur- og friområder ikke skal omdisponeres til andre formål. I en by med sterk vekst, konsentrert utbyggingsmønster og skiftende arealbehov vil det bli fremmet planforslag i strid med dette. For å sikre at eventuelle omdisponeringer blir erstattet, spesielt når det gjelder arealer som er viktige for barn og unges lek og rekreasjon, har

regjeringen vedtatt rikspolitiske retningslinjer for barn og unge. I planen tas det sikte på å følge opp de rikspolitiske retningslinjene med utfyllende bestemmelser om omdisponering av park, natur- og friområder. Det stilles krav til dokumentasjon og konsekvensvurdering i forbindelse med forslag til omdisponering av park, natur- og friområder. Bydelsdirektøren støtter en slik restriktiv linje.

I områder med behov for nye parker vil det imidlertid ikke være godt nok å erstatte et eventuelt omdisponert park, natur- og friområde, men det forutsettes en tilførsel på grøntareal. Planen foreslår egne retningslinjer for omdisponering av park, natur- og friområder i disse områdene. I planbestemmelsene stilles krav til erstatningsarealets kvalitet, lokalisering og egnethet, og krav om oppfølging i form av samtidig planmessig sikring av arealet. Bydelsdirektøren kan se at det for større deler av bydelen kan bli problematisk å innpasse grøntarealer ved de fleste større utbyggingsprosjekter.

Planen har som utgangspunkt at områder regulert til gravlundsareal skal sikres opprettholdelse. Et unntak i planen er at området ved Vestre Aker kirke foreslås sikret som park, natur- og friområde. Bakgrunnen for dette er at Gravferdsetaten har stilt området til disposisjon for annen bruk da det ikke er egnet til gravlund. Bydelen har inneværende år behandlet sak om varsel om omregulering til formål barnehage på dette arealet. Bydelen uttalte seg positiv til omregulering til barnehage, men også at en måtte vurdere andre tomter i området, f.eks Blindernveien 6, ved innkjøringen til NRK.

Bydel Sentrum er i denne omgang ikke registrert, med unntak av to arealer; Slottsparken og Vaterlandsparken. For Bydel Sentrum foreslås eksisterende planmessig sikrede parker opprettholdt, men det er ikke gjennomført dekningsanalyse og vurdert behov for eventuelle nye parker her. Bydelsdirektøren mener at dette bør gjøres.

Som det går frem av planen ligger Indre by lavest i forhold til tilgang på grøntområder. Sentrumsbydelene er også de som har flere parker som tiltrekker seg brukere fra hele byen. Bydel St. Hanshaugen har lavest andel grøntområder i Oslo pr. innbygger med 13 m² pr. person, 10 dersom en ser bort ifra planmessig sikrede områder med annen bruk. Områder med særlig liten tilgang på grøntområder er markert på plankartet med gråfarget stripefelt. Planens retningslinjer skal sikre at det tas hensyn, og at konsekvenser vurderes, ved planer og tiltak inntil park- friområder og at det stilles strenge krav til nye utviklingsprosjekter med hensyn til å utløse etablering av park på egen tomt eller nærliggende tomt. Bydelsdirektøren registrerer at det foreslås at for tiltak som berører/ beslaglegger kommunal eiendom bør det vurderes spesielt om kommunen kan sikre at normen for minimumsdekning av parker kan ivaretas gjennom utvikling av den angjeldende eiendommen til park.

Bydelsdirektøren mener at en i tillegg til Retningslinje, R 2.2 Krav til nye parker også må ta inn et krav om at nye parker skal tilrettelegges for universell utforming, eksempelvis med ledelinjer, belysning, skilting, beplantning med mer.

Bydelsdirektøren registrerer at det foreslås etablering av bydelsvise planer for oppgradering og vedlikehold av parker og naturområder, og håper at dette vil kunne få betydning for den fremtidige opprustning av parkene i bydelen.

Videre støtter bydelsdirektøren forslaget om at det foretas en gjennomgang av regulerte friområder som har annen bruk, for å vurdere om de bør omreguleres i tråd med faktisk bruk eller om friområdereguleringen bør realiseres. Dette må vurderes i forhold til arealenes egnethet som friområde, behov for friområde i nærområdet m.m. Samtidig foretas en vurdering av hvilke arealer som bør sikres reguleringsmessig ut fra klimahensyn.

Bydelsdirektørens forslag til vedtak

1. Bydelsutvalget støtter en restriktiv linje i forhold til omdisponering av park, natur- og friområder. Bydelsutvalget mener det er viktig at planen følges opp med utfyllende bestemmelser med krav til dokumentasjon og konsekvensvurdering i forbindelse med forslag til omdisponering av park, natur- og friområder. De fremlagte bestemmelser virker å være langt på vei utfyllende.
2. Bydelsutvalget ser at planen har som utgangspunkt at områder regulert til gravlundsareal skal sikres opprettholdelse. Et unntak i planen er at området ved Vestre Aker kirke foreslås sikret som park, natur- og friområde. Bydelen har inneværende år behandlet sak om varsel om omregulering til formål barnehage på dette arealet. Bydelen uttalte seg positiv til omregulering til barnehage, men også at en måtte vurdere andre tomter i området, f.eks Blindernveien 6, ved innkjøringen til NRK. Bydelsutvalget ber om at en på nytt vurderer forslaget.
3. Bydel Sentrum er i denne omgang ikke registrert. Bydelsutvalget mener at det også for Bydel Sentrum må gjennomføres dekningsanalyse og vurdering av behov for eventuelle nye parker her.
4. Planens retningslinjer skal sikre at det tas hensyn, og at konsekvenser vurderes, ved planer og tiltak inntil park- friområder og at det stilles strenge krav til nye utviklingsprosjekter med hensyn til å utløse etablering av park på egen tomt eller nærliggende tomt. Bydelsutvalget ser det foreslås at for tiltak som berører/ beslaglegger kommunal eiendom bør vurderes spesielt om kommunen kan sikre at normen for minimumsdekning av parker ivaretas gjennom utvikling av den angjeldende eiendommen til park.
5. Bydelsutvalget mener at en i tillegg til Retningslinje, R 2.2 Krav til nye parker også må ta inn et krav om at nye parker skal tilrettelegges for universell utforming, eksempelvis med ledelinjer, belysning, skilting, beplanting med mer.
6. Bydelsutvalget registrerer at det foreslås etablering av bydelsvise planer for oppgradering og vedlikehold av parker og naturområder, og håper at dette vil få betydning for den fremtidige opprustning av parkene i bydelen.
7. Videre støtter bydelsutvalget forslaget om at det foretas en gjennomgang av regulerte friområder som har annen bruk, for å vurdere om de bør omreguleres i tråd med faktisk bruk eller om friområdereguleringen bør realiseres. Dette må vurderes i forhold til arealenes egnethet som friområde, behov for friområde i nærområdet m.m.

Tone Frønes
bydelsdirektør

Vedlegg:

Vedlegg 1 Grøntplan for Oslo – høringsutkast

Vedlegg 2 Grøntplan Plankart_Indre Oslo

Vedlegg 3 Registreringer av grøntområder i Oslos byggesone med bydelsvis oppsummering(vedlegg 3 til planen)

Vedlegg 4 Områder hvor gjeldende planer erstattes (vedlegg 7 til planen)

Sak 29/09 Bydelens tilsynsutvalg for perioden 2008-2011 - orientering

Arkivsak: 200900673

Arkivkode: 027.0

Saksbehandler: Torun Nilsen

Saksgang	Møtedato	Saknr
Råd for funksjonshemmede	17.08.09	29/09
Helse- og sosialkomiteen	18.08.09	57/09
Eldrerådet	18.08.09	35/09
Bydelsutvalget	25.08.09	153/09

BYDELENS TILSYNSUTVALG FOR PERIODEN 2008-2011 - ORIENTERING

Saksframstilling:

Bydelsutvalget har bedt om en orientering om tilsynsutvalgene i bydelen.

Bydel St. Hanshaugen har per i dag to tilsynsutvalg; Tilsynsutvalg for institusjoner m.v. og Tilsynsutvalg for hjemmebaserte tjenester. Oppnevning av personer til tilsynsutvalgene skjer samtidig med at det velges nye medlemmer til bydelsutvalget.

Bydelsutvalget oppnevnte i sitt møte 30.10.2007 tre medlemmer og 1 varamedlem til tilsynsutvalg for institusjoner m.v. men ingen medlemmer til tilsynsutvalg for hjemmebaserte tjenester. Det skal totalt oppnevnes 3 medlemmer og 3 varamedlemmer til hvert av tilsynsutvalgene.

Etter reglementet skal tilsynsutvalget for institusjoner m.v. gjennomføre fire besøk til institusjonene i året, to anmeldte og to uanmeldte og bl.a. påse at institusjoner drives i samsvar med gjeldende lover, forskrifter, retningslinjer og vedtatte driftsplan. Tilsynsutvalg for hjemmebaserte tjenester skal ta imot henvendelser fra alle som kontakter utvalget vedrørende forhold for brukere og forhold ved hjemmetjenesten.

Tilsynsutvalg for institusjoner m.v.

Tilsynsutvalg for institusjoner m.v. fungerte 1. halvår 2008 med leder Ingebjørg Vatne, medlemmene Jonas Aga Uchermann og Anne Herseth samt varamedlem Cecilie Brein, fram til Ingeborg Vatne ba om fritagelse fra sitt verv som leder høsten 2008. Bydelsutvalget ble da bedt om å oppnevnte ny leder i sitt møte 30.09.08. Dette ble ikke gjort før møtet i februar 2009. Anne Herseth (H) ba våren 2008 om å bli fritatt for sitt verv, og Kari Haug Warberg ble i bydelsutvalgets møte 25. mars 2008 valgt i stedet for Herseth.

Jan Helge Nordbye fra eldrerådet (eldrerådets møte 22. 04.2008) ble valgt som varamedlem i bydelsutvalgets møte 29.04.08.

I bydelsutvalgets møte 28.10.2008 det lagt frem sak om ubesatte representanter i råd og utvalg. Her ble Kaveh Ataei valgt som ny leder i tilsynsutvalg for institusjoner.

Tilsynsutvalget var fulltallig per 24.02.2009, da Hans Petter de Fine på dette møtet ble valgt som varamedlem. Oversikt over medlemmer følger vedlagt.

Tilsynsutvalget utførte i første halvår 2008 ett anmeldt tilsyn (mai 2008) og ett uanmeldt tilsyn (juli 2008) på de fire institusjonene, jamfør BU-sak 110/08 og 164/08.

Det har ikke vært ført tilsyn etter dette. I henhold til instruks skal tilsynsutvalget utføre 4 tilsyn på institusjonene pr år.

Det ble fra administrasjonens side avholdt møte med det nye tilsynsutvalget 23.03.2009 hvor ulike problemstillinger rundt ordningen ble diskutert. Det ble 28.05.09 sendt ut et informasjonsbrev til alle medlemmer og varamedlemmer med svar på spørsmål, og diverse vedlegg som instruks og mal for tilsynsrapporter.

Tilsynsutvalg for hjemmebaserte tjenester

Etter at bydelen i flere år hadde tilsynsutvalg for hjemmebaserte tjenester, vedtok bydelsutvalget i sitt budsjettmøte i desember 2003 at bydelen ikke lenger skulle ha denne ordningen.

Bystyret vedtok i sak 22 (Byrådssak 207 av 18.10.2007) at ordningen med tilsynsutvalg for hjemmetjenesten fra og med 1. januar 2008 skulle være obligatorisk i alle bydelene i Oslo. Dette ville føre til likhet i kommunen. Det skulle imidlertid være opp til det enkelte bydelsutvalg å bestemme hvilke tjenesteområder det skal være tilsynsutvalg for. Det ble samtidig vedtatt ny og enklere instruks om tilsynsordningen for brukere av hjemmebaserte tjenester. Ifølge den nye instruksen skal eldrerådet være representert med en representant i de enkelte tilsynsutvalgene.

Bydelsutvalget besluttet å opprette tilsynsutvalg for hjemmebaserte tjenester i sitt møte 26.02.08, innenfor tjenesteområdene hjemmehjelp/praktisk bistand og hjemmesykepleie. I tillegg ble vedtatt endring av bydelsreglementet og instruks for tilsynsutvalget. I henhold til instruks skal tilsynsutvalget, etter å ha mottatt henvendelser, gi brukeren tilbakemelding så snart som mulig, og senest innen 6 uker. Tilbakemeldingen skal vise hvordan oppfølging av henvendelsen skal håndteres og en tidsramme for dette. Oppfølging av henvendelsen skal senest settes i verk 7 uker fra henvendelsen er gjort fra brukeren. Tilsynsutvalget skal føre postjournal over alle henvendelser de mottar.

Ulla Askeland ble i eldrerådets møte i mars 2008 valgt som representant fra eldrerådet. Hun ble valgt som medlem i tilsynsutvalget på bydelsutvalgets møte 29.04.08. Hun sto som eneste medlem fram til bydelsutvalgets møte 24.02.09. Her ble Morten Drægner (SV) valgt som leder, Karl Arthur Giverholt (V) som medlem og Tore Scharning (R), Haakon Sandøy (A) og Inga-Marie Ramsfjell-Kind (H) ble valgt som varamedlemmer. Oversikt over medlemmene følger vedlagt.

I ettertid har Morten Drægner flyttet fra bydelen, og ny leder etter ham er ikke oppnevnt enda. Karl-Arthur Giverholt viser seg å bo i Bydel Frogner, hvilket betyr at også han må erstattes.

Det foreligger ingen dokumentasjon på aktiviteter fra tilsynsutvalget i 2008 og første halvdel av 2009.

Bydelsdirektørens forslag til vedtak

[Bydelsutvalget tar saken om orientering om tilsynsutvalgene i Bydel St. Hanshaugen til orientering.](#)

Tone Frønes
Bydelsdirektør

Vedlegg:

1. Oversikt over medlemmer i tilsynsutvalg for institusjoner mv.
2. Oversikt over medlemmer i tilsynsutvalg for hjemmebaserte tjenester

REFERATSAKER

Periode: 10. juni 2009 - 17. august 2009

Sak nr.	Arkivsak	Tittel
3/09	200501528-27	Verktøykasse for Torg og møteplasser
4/09	200901618-1	Informasjon til bydelenes Råd for funksjonshemmede - invitasjon til møte høsten 2009